Leto LXXI, št. 191 a · Spedizione in abbonamento postale · Poštnina plačana v gotovini · Cena L 0.80

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001 - 4004
Mesečna naročnina 18 lir, za inozemstvo 31·50 lir.
Ček. rač.: Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate
Izključna pooblaščenka za domače in inozemske oglase: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

SLOVENEC

AVGUST - 1943
22
NEDELJA

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Sovražni rušilec potopljen

Včeraj so italijanska in nemška letala na raznih področjih sestrelila 26 nasprotnih letal

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo štev. 1183:

Ob vzhodnih obalah Sicilije je podmornica pod poveljstvom poročnika bojne ladje Alberta Donata iz La Spezie potopila sovražni rušilec.

Skupine štirimotornikov so v spremstvu številnih lovcev bombardirale razne kraje v neapeljski pokrajini, v pokrajini Avellino ter mesto Benevento, kjer je velika škoda. Z nekaterimi letalskimi bombami in s pomorskim topništvom je bilo zadeto področje Paola (Cosenza).

Italijanski in nemški lovci so se povsod zoperstavljali sovražnim skupinam ter so sestrelili 17 strojev na področju Napoli—Salerno, štiri v okolici Avellina, nadaljnje štiri pa je sestrelilo protiletalsko topništvo, enega od teh blizu kraja Missolungi (Grčija).

Zadnja dva dni se štiri naša letala niso vrnila iz bojev.

Nad Nisido je bilo neko pomorsko ogledniško letalo napadeno od šestih ameriških dvomotornikov in je enega sestrelilo.

General Ambrosio.

*

Doslej ugotovljene žrtve napada na Benevento, o katerem govori današnje vojno poročilo, znašajo 70 mrtvih in 203 ranjene.

Rim, 21. avg. as. General Alexander je v razgovoru z Reuterjevim dopisnikom priznal, da je osma armada zgubila v enomesečnih bojih na Siciliji 11.835 mož.

Kralj in Cesar Sicilijancem

Vaš kralj vam je vedno ljubeče blizu, prvi med vami, da trpi vašo lastno bolest, prvi z vami, da močno veruje v neogibni dvig vaše hrabre in plemenite dežele

Rim, 21. avgusta. as. Nj. Vel. Kralj in Cesar je Italijanom na plemeniti in močni sicilski zemlji včeraj poslal naslednje sporočilo:

V bolečini, ki nas še bolj zbližuje, ste po besedi predsednika vlade ter po strastnem in ganjenem glasu vašega prezvestega Orlanda, s katerim sem od blizu preživel že drugačne ure žalosti in vere, čutili, da je z vami duh vseh vaših bratov.

Ni še prav dolgo, kar sem hodil po vaših lepih mestih, po vaših poljih. Ničesar niste tedaj prosili zase, bratje iz Sicilije, močno ljudstvo, ki ne pozna zahrbtnosti, ki zaničuje vsak dvom. Ničesar ne prosite danes.

V teh dolgih duch trpljenja sem mnogokrat spet doživljal z vami isto pot ter ganjen občudoval vaše junaštvo. Spet sem videl vaša obličja, trpinčena po notranji muki, videl vaš ponosni pogled, poln dostojanstvene žalosti, slišal glas vaše duše, ki je isti kakor moj glas, čutil vašo bolečino, ki je moja bolečina.

Italijani, bratje s Sicilije, vaš kralj vam je vedno ljubeče blizu, prvi med vami, da trpi vašo lastno bolest, prvi z vami, da močno veruje v neogibni dvig vaše plemenite in hrabre dežele, ob vsakem dogodku zveste vladarski rodbini in moji hiši; ki je od vedno in za vedno posebno ljubljen otrok te naše neumrljive Italije, ki jo rane sicer trpinčijo, a nikdar ne potlačijo!«

Zanosni nemški protinapadi

Boji so se nadaljevali pri Miusu in Bjelgorodu, dalje pri Vjazmi in Staraji Rusi - Nemški oddelki so vdrli globoko v sovjetsko zaledje pri Bjelgorodu

Hitlerjev glavni stan, 21. avgusta. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Ob Miusu in na področju južno in jugozapadno od Bjelgoroda so se nadaljevali močni sovjetski napadi, ki pa so se vsi zrušili z visokimi izgubami za sovražnika. Zanosni protinapad hitrih oddelkov vojske in orožja SS so povzročili vdore globoko v sovjetsko zaledje.

Tudi na bojnem področju jugozapadno od Vjazme pri Staraji Rusi in južno od Ladoškega jezera so naše čete zavrnile vse boljševiške prodorne poskuse. Včeraj je bilo na vzhodnem bojišču uničenih 154 sovjetskih oklepnih voz.

Letalstvo je napadalo predvsem ob Miusu in na bojišču pri Bjelgorodu sovražne izhodišče postojanke, zbirališča oklepnih voz, topniške postojanke in dovozne kolone ter uničilo samo na južnem odseku v letalskih borbah 68 sovražnih letal.

Na obalnem področju pri Neaplju so nemški lovci iz šibkih sovražnih letalskih oddelkov sestrelili 14 letal.

V času od 11. do 20. avgusta so sestrelile pomorsko oborožene sile skupno s protiletalskim topništvom s tovornih ladij in vojne mornarice 34 sovražnih letal.

Berlin, 21. avg. as. Po zaključku pete obrambne bitke na kubanjskem predmostju pravijo berlinski vojaški krogi, da so v prvih štirih obrambnih bitkah na tem odseku Sovjeti zgubili nad 300 tisoč mož in mnogo gradiva. Po peti obrambni bitki se je število sovjetskih tankov, uničenih na tem področju, povišalo na preko 800.

Berlin, 21. avg. as. Vojaški dopisnik DNB-ja je davi poročal iz vzhodnega bojišča: Sovjeti dovažajo iz zaledja in notranjščine države nove divizije, nove tankovske brigade ter nove topniške polke ter jih pošiljajo v klavnico velikanske borbe, ki je danes bolj kakor kdaj koli izčrpovalna borba in največja bitka modernega vojnega gradiva, kar jih pomni zgodovina. Včeraj je sovjetska armada dosegla višek svojega vojaškega napora, toda včerajšnji dan je bil istočasno za boljševike dan žalostnih neuspehov, kajti včeraj je bilo uničenih ali onesposobljenih najmanj 486 sovražnih oklepnih vozil.

Berlin, 21. avg. as. Iz pristojnega nemškega vojaškega vira se je izvedelo, da ne odgovarjajo resnici sovjetska poročila o zavzetju nekaterih železniških postaj, ki so v nemški posesti južno od Harkova.

Novi rimski guverner

Rim, 21. avg. as. Notranji minister je izvedel reformo v zakonodaji, ki ureja rimski guvernatorij, in sicer na podlagi izkušenj, pridobljenih v delovanju te ustanove. Guverner Rima knez Gian Giacomo Borghese je podal ostavko na to mesto in notranji minister jo je sprejel ter se mu zahvalil za delo, ki ga je na tem mestu opravil za Rim. Ostavko je podal tudi podguverner Eksc. Manno dr. Carlo, ki je bila tudi sprejeta. Minister se je tudi njemu zahvalil. Z ukrepom, ki je v izvršitvi, je bil imenovan za izrednega komisarja guvernatorija vitez Velikega križa Riccardo Motta, senator kraljevine.

Važni sklepi konference v Fuldi

Berlin, 21. avgusta. s. Kolikor se je izvedelo, so v Fuldi, kjer so se zbrali nemški škofje, sestavili štiri pastirska pisma. V kratkem bodo s prižnic prebrali nemškim katoličanom najvažnejše teh pastirskih pisem. Pismo — tako pravijo v dobro obveščenih krogih — govori o življenju nemške katoliške cerkve, o omejitvah, ki jih delno zahteva vojno stanje, ter določa navodila, ki se jih je treba držati v začenjajočem petem vojnem letu. Druga verska pisma pa menda obravnavajo verska vprašanja. Pri razpravah v Fuldi, ki so zbudila največ zanimanja, je bilo tudi poročilo o naraščajočem delovanju vseh cerkvenih krogov med velikimi množicami vernikov, ki se zaradi letalskega bombardiranja selijo iz kraja v kraj, in zaradi nereda v cerkvenem življenju, potem ko so bila številna cerkvena poslopja razdejana.

Berlin, 21. avg. as. Na konferenci nemških škofov v Fuldi so razpravljali o vprašanju cerkvenih opravil v tujem jeziku. Sklenjeno je bilo razširiti uporabo tujih jezikov v Nemčiji, tako da bodo lahko tuji delavci prisostvovali verskim opravilom.

Ankara, 21. avgusta. as. Neko sovjetsko letalo je zadnje dni spustilo na turško ozemlje blizu bolgarske meje šest boljševiških agentov. Turške oblasti so jih internirale.

Priznanja ujetega sovjetskega častnika

Berlin, 21. avg. as. Potrjuje se, da je sovjetsko poveljstvo vrglo na kocko vse, kar ima, da bi doseglo odločilni uspeh pred začetkom deževja. To je povedal poveljnik nekega sovjetskega polka, ki je bil ujet pri Bjelgorodu. Iz priznanja tega častnika se je tudi izvedelo, da so morali sovjetskim vojakom v nekaj tednih že trikrat zmanjšati obroke hrane in da je promet v Sovjetski Rusiji katastrofalen. V zaledju številni dezerterji uničujejo ceste in železniške zveze, da bi se polastili živeža. V tovarnah delajo nad 60 let stari moški, največ pa ženske in otroci. Mnogi otroci so le deset do petnajst let stari.

Čeprav imajo zelo slabo hrano, morajo delati 12 ur dnevno. Vse moško prebivalstvo od 17 do 60 let je pod orožjem z izjemo komunističnih društev in GPU. Čas za urjenje novincev traja 4 do 6 tednov in le vojaki, pripadajoči tankovskim skupinam in raznim drugim vrstam mehaniziranega orožja imajo daljšo učno dobo, ki pa tudi ne presega štirih mesecev.

Letošnje sovjetske izgube

V letošnji poletni ofenzivi so Rusi zgubili 1,250.000 mož in 14.500 tankov

Berlin, 21. avg. as. Sovjetski poveljniki so včeraj začeli na vzhodnem bojišču zlasti na bojišču ob Miusu ter pri Izjumu z novo napadalno taktiko: po močnem topniškem ognju začno napadati s tankovskimi skupinami ter z drugimi vrstami mehaniziranega orožja. Nemški topovski ogenj ter novo obramhno orožje pa je tudi pri teh poskusih prisililo boljševike k umiku.

Pri Bjelgorodu se bitka z nezmanjšano silovitostjo nadaljuje. Nemške divizije so tamkaj v trdi borbi, kajti sovražno poveljstvo želi za vsako ceno doseči kak uspeh. Ravno na tem odseku je imel sovražnik izredno velike izgube.

Sodelavec nemške uradne poročevalske agencije piše o sedanjem položaju na vzhodu in pravi, da trenutno ni mogoče predvideti konca velikanske bitke na vzhodu. Po najskromnejših računih se vidi, da so Sovjeti zgubili od začetka poletne ofenzive pa do danes najmanj 14.500 tankov in nad 5000 topov. Sedaj tudi poročajo, da so imeli Sovjeti pri februarski in marčni ofenzivi pri Orlu naslednje izgube: 1061 tankov, 485 topov, 10.494 ujetnikov in okoli 150.000 mrtvih. V poletni ofenzivi pa je sovražnik zgubil doslej 1.250.000 mož z ustrezno količino vojnega gradiva. Pričakovati je torej, da se bodo bodoče tedne čutile izgube teh dragocenih čet in dragocenega tehničnega orožja. Isti dopisnik govori tudi o nemških izgubah. Te so v sorazmerju s sovjetskimi izgubami res skromne in z izjemo nebistvenega skrajšanja nemških obrambnih črt pri Orlu in Bjelgorodu so branilci ostali na starih položajih.

Zopet se začenja živčna vojna

Lizbona, 21. avg. Včeraj zjutraj je imel Eden posvet z Rooseveltom in Churchillom, že prejšnji večer pa se je pogovarjal s Churchillom. Kaže, da bodo politični sklepi pogovorov v Quebecku vsebovali novo izjavo za pristop k atlantski karti, izjavo o medzavezniški politiki do vojskujočih se držav, ki hočejo premirje ter izjavo o sedanjih in bodočih odnosih do Rusije.

Eden je bil povabljen v Quebeck zaradi angleško-ameriške politike do Rusije. Upajo, da bo Moskva sprejela nekatere »manjše spremembe« atlantske karte, ki bodo verjetno v njen prid.

Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da bo v zelo kratkem prišlo do napada na zahodno Evropo. Pravijo, da je iz Italije težko uničiti nemško silo. Neki vojaški veščak je dejal, da je Anglija dragoceno oporišče v novem vojnem razdobju in da Italija gotovo ne bo izključena iz vojne, toda odločilni udarec je treba zadati Nemčiji v kratkem in naravnost. Zanimivo pa je pisanje lista »Newyork Times«, ki pravi, da je vse to le živčna vojna proti Italiji in Nemčiji.

Včeraj zjutraj je govoril angleški minister za informacije Bracken: »Mi bomo bombardirali, zažigali ter neusmiljeno z vsemi razpoložljivimi sredstvi uničevali narode, odgovorne za to vojno. Zavezniki bodo eksemplarično kaznovali Japonsko. Komaj bomo zmagali v Evropi, se bo že vsa sila angleškega imperija vrgla na uničevanje Japoncev. Kmalu bo prišel trenutek, ko bodo nasprotniki vedeli, kaj se sklepa v Quebecku. Tega ne bodo povedali ljudje, ki so se udeležili sestanka, ampak admirali, generali in letalski maršali. Šele takrat se bodo ti sklepi z gotovostjo zvedeli. Uradno poročilo bo izdano na koncu konference, do takrat pa noben udeleženec ne bo ničesar povedal. Nato je nadaljeval: Prepričan sem, da se bo vojna ugodno razvijala, četudi bo dolgo trajala. Prepričan sem, da bo vojna postala zelo trda. Vojna v Evropi in Tihem morju je ena sama. Najprej se mora končati v Evropi, toda Anglija jo bo z vsemi silami nadaljevala v Tihem morju. (»Il Piccolo.«)

Buenos Aires, 21. avgusta. as. Sumner Welles, začasni ameriški zunanji minister, je na posvetu s časnikarji včeraj povedal, da nima nobenih obvestil o tem, da bi predsednik Roosevelt mislil poslati v Moskvo posebnega diplomatskega zastopnika v spremstvu nekega angleškega diplomata, s katerim bi nesla tja načrt za napad na Evropo. Prav tak odgovor je Wellles dal na vprašanje o noviei, da bi bivši sovjetski poslanik v Londonu Majski najbrž v kratkem odpotoval v London, da pripravi posvet vseh treh zaveznikov o vojni in o vprašanjih, ki se tičejo povojnega časa. Welles je ponovil, da ameriška vlada živo želi vedno in na vse možne načine popolno sodelovati s Sovjetsko Rusijo za nadaljevanje vojne.

General Jeschonek umrl

Berlin, 21. avg. as. Včeraj je po dolgi bolezni v letalskem glavnem stanu umrl načelnik glavnega stana nemškega letalstva general letalske armade Hans Jeschonek.

Posveti v Španiji

San Sebastian, 21. avg. as. Španski zunanji minister grof Jordana je odpotoval iz San Sebastiana v Pazo de Meiras, kjer zdaj prebiva državni poglavar general Franco. Grof Jordana je te dni imel razgovore z generalom Orgazom, španskim visokim komisarjem za Maroko, in sicer o vprašanjih, ki se tičejo te pokrajine.

Boji so oživeli tudi v Aziji

Tokio, 21. avg. as. 18. avgusta so edinice japonskega pomorskega letalstva znova štirikrat podnevi in ponoči napadle otok Lavella v skupini Salomonskih otokov. Navzlic močnemu odporu sovražnih lovcev so Japonci poškodovali dva velika rušilca, ki sta bila zažgana, dva lahka rušilca ter eno križarko. Sestreljena so bila štiri nasprotna letala. Le eno japonsko letalo se ni vrnilo.

Tokio, 21. avg. as. Pomorski dopisnik agencije Domei poroča o nadaljnem prodiranju ameriških čet v južnozahodno tihomorsko bojišče. Po njegovem mnenju bo sovražnik naletel na velika presenečenja, ker je moral znatno povečati svoje preskrbovalne zveze in je prišel na področje, kjer je premoč japonskega letalstva nesporna. Vojna na južnovzhodnem Pacifiku bo za Amerikance še zelo bridka. Bivši načelnik glavnega stana ameriške mornarice William Patt je že pred vojno opominjal Združene države, da naj ne dražijo Japonske v njeni hiši, to je na zahodnem Pacifiku in naj ne prenesejo vojne v bližino njenih močnih postojank. Zdaj se bo videlo, kakšne so bojne sposobnosti Združenih držav na tem bojišču. Vsekakor je Japonska prepričana, da bo zadala nasprotniku nadaljnje strahotne udarce.

Bangkok, 21. avg. as. Kakor poroča uradno poročilo Čangkajškovega glavnega stana, so začele japonske sile napadati Kitajce na vseh odsekih južne Kitajske. Japonci so začeli z velikimi boji zahodno od Svatova Druge japonske sile so severno od Hongkonga in južnovzhodno od Kantona začele prodirati proti jugovzhodu ter so zasedle Čiangping. Napredovanje se nadaljuje.

Ugibanja o pogovorih v Quebecku

Ženeva, 21. avg. Churchill in Roosevelt nadaljujeta s pogovori v Quebecku. Edenov prihod priča, da bodo poleg strateških vprašanj obravnavali v Quebecku tudi politična vprašanja. Kakor pravi londonski tisk, je med političnimi vprašanji omenjti določitev razmerja s francoskim osvobodilnim odborom v Severni Afriki ter naloge znane organizacije »AMGOT«, ki je povzročila nezaupanje begunskih vlad v Londonu.

Z Edenom je prišel v Quebeck tudi angleški informacijski minister Brandes Bracken. Njegovo navzočnost tolmačijo take, da se zavezniki pripravljajo na veliko propagando v zvezi z vdornimi načrti. Posebni »Daily Mail«-ov dopisnik poroča iz Quebecka, da bo tej prvi angleško-ameriški konferenci verjetno sledila obširnejša zavezniška konferenca, na kateri bo tudi Stalin. Vse kaže, da je že tudi sklenjeno, da bo šel Eden iz Quebecka v Moskvo poročat o sklepih te konference.

Reuter poroča, da v Quebecku pričakujejo tudi Eisenhowerja. On naj bi potrdil sklepe anglosaških vojaških veščakov. Pravijo, da je eden teh glavnih sklepov načrt za napad na evropsko celino preko Rokavskega preliva. Izdelala sta ga Churchill in Roosevelt v Hyde Parku. Pravijo, da gre za veliko izkrcanje ameriških, angleških in kanadskih sil. To izkrcanje naj bi poleg vojaških ciljev imelo tudi politične cilje, to je: ugodilo naj bi stalnim sovjetskim zahtevam za odprtje drugega bojišča. Ta poročila pa uradno še niso potrjena in ni izključeno, da so del »živčne vojne«, ki jo vodi angloameriška propaganda proti Nemčiji prav tako kakor proti Italiji.

Roosevelt in Churchill sta še vedno pred nerešenim vprašanjem drugega bojišča. Eisenhower, opogumljen po sicilskem uspehu, pa sporoča, da je pripravljen za napad na Italijo, toda smer napada naj bi se odločila v Quebecku. Možnosti so tri: napad na sredozemsko francosko obalo, kar pa ovirata Sardinija in Korzika, napad na Italijo samo in napad na balkanske države.

General Fuller, vojaški sodelavec številnih londonskih listov je napisal, da je casablanški sklep o brezpogojni kapitulaciji največja neumnost, katero so zagrešili zavezniki od začetka vojne. Kakor poroča »Basler Nachrichten« iz Londona, so v Quebecku mnenja, da ima Fuller v marsičem prav. »United Press« je izvedel, da je v Casablanci sprejet sklep o brezpogojni predaji še ostal, vendar »... kažejo zavezniki do Italije neko popustljivost. Tudi bodo revidirali formulo »AMGOT«-a, kajti po prvotnih izjavah je naloga zavezniške vojaške vlade vzgajati narode zasedenih pokrajin k svobodi. Čudno pa bi bilo vzgajati k svobodi narod kakor je italijanski, ki se je sam osvobodil. (»Ultime Notizie«).

Stockholm, 21. avg. as. Newyorški dopisnik lista »Dagens Nyheter« piše, da je eden izmed namenov zaveznišketa posveta v Quebecu mešati nasprotnika. Stotinam časnikarjev, ki so prišli v Quebec, ne dajejo nobenega uradnega sporočila o potekajočih posvetovanjih, dovoljujejo pa jim in jih celo bodre, naj kujejo neomejena ugibanja in domneve o vojaških uspehih, ki se bodo videli še na bojišču.

Po posvetovanjih v Quebecu bo Roosevelt odpotoval v Ottawo, kjer bo imel govor. Glede tega govora domnevajo dvoje: ali ga bo naslovil kanadski zborniei, ki se bo sešla nalašč za to, ali pa bo govoril po radiu vsemu svetu.

Nekateri opazovalci pravijo, da bo Churchill šel z Rooseveltom v Ottawo, drugi pa pravijo, da pojde z zunanjim ministrom Edenom v Moskvo.

Turški tisk in quebeški posveti o Balkanu

Carigrad, 21. avg. as. Novice, na so na sestanku med Churchillom in Rooseveltom določili tudi bodoče meje jugovzhodne Evrope, to se pravi Balkana, so v turških krogih vzbudile neugoden vtis. Tisk izraža ta vtis in odločno napada quebeški posvet ter ga označuje za preranega in lahkomiselnega. Uvodnik v listu »Tašviri Efkar« poudarja težave, ki jih bo treba v zvezi z balkanskim vprašanjem rešiti, kajti pisec smatra to vprašanje za odločilni činilec zadnjih dveh svetovnih vojn. List govori nato o udeležbi balkanskih zastopnikov na kanadski konferenci in pravi, da za dobro rešitev balkanskega vprašanja niso zadosti le nekateri zastopniki, temveč bi morali biti zraven pravi zastopnik vseh balkanskih držav, kajti nove meje lahko začrtujejo le tisti, ki jih dejansko imajo. Vsaka dragočna rešitev ne bo nič boljša, kakor so bili vsi poskusi doslej, odkar je bila Turčija pognana iz Vzhodne Rumelije, pač pa bodo povod za nove spore in spopade.

List »Džumhurijet« sodi, da stvar ni dobra, ker nihče ne upošteva prizadetih držav in Rusije. Dalje zatrjuje, da so na sporedu še važnejša druga vprašanja, ki jih je treba rešiti pred balkanskimi. Nesmiselno je, ako se lotevamo vprašanj drugotnega pomena, vnemar pa puščamo vprašanja prvorazredne pomembnosti. Zlasti je potrebno, da zavezniki porazijo Nemčijo. Šele nato naj bi razglabljali o sklepih, kako prikrojiti njeno usodo. List izreka sodbo, da bo neizvedljivo, da bi Nemčijo razkosali, kajti s tem bi vso Evropo pognali v naročje Sovjetov. Tako bi jo izpostavili vdvoru z vzhoda. Končuje z zatrdilom, da se mu zde vsi razgovori o balkanskih mejah še močno prezgodnji.

Ameriške vojne izgube

Buenos Aires, 21. avg. as. Washingtonski vojaški poročevalski urad je objavil uradno število o ameriških izgubah od začetka vojne pa do danes. Te številke so: 18.787 mrtvih, 24.423 ranjenih, 31.029 pogrešanih in 23.785 ujetih. V teh številkah so vsebovane izgube mornarice in kopenske vojske.

Palestinska kominterna rovari naprej

Ankara, 21. avg. as. Vladna komisija, ki ima nalogo nadzirati likvidacijo organizacij »Palestinska kominterna«, »Ruska pomoč« in »Mednarodna solidarnostna unija«, je ugotovila, da so te organizacije tajno pod drugo obliko nadaljevale s svojim delovanjem. Policija ugotavlja odgovornost za to. Nekaj predstavnikov palestinske komunistične stranke, ki so vmešani v te posle, je bilo že izročenih sodnim oblastem.

Izredna vročina v Švici

Bern, 21. avg. as. Te dni vlada v Švici izreden vročinski val. Toplomer kaže v senci povprečno 30 stopinj, včasih pa tudi nad 37 stopinj. Take vročine po letu 1941 v Švici še ni bilo.

Mimo človeških mravljišč ob Ljubljanici

Hudo vroč dan je bil včeraj. V senci je znašala vročina še okrog 11 dopoldne 34 stopinj. Ljudem se kar ni ljubilo postajati na ulicah, pač pa so se držali senčnatih poti ter se ogibali po cestni železnici, da bi prišli čimprej domov, kjer bi se lahko razkomodili. Tu pa tam si videl žensko s sončnikom, ki se je v taki vročini kar lepo podajal.

Vročina je kajpada sitna in te v teh dneh zasleduje povsod kakor nevšečne muhe. Ljudje jo preganjajo kakor vejo in znajo. Prvi pravijo, da je pivo najboljše sredstvo zoper neprijetne občutke pasjih dni, drugi pa hvalijo Ljubljanico. Razlika je samo v tem, da te pivo hladi od znotraj in ga je treba plačati, osvežilna kura na Ljubljanici pa pozna mrzle kopeli, polive in podobno, in je — kar je posebno pomembno — brezplačna. So tudi taki, ki menijo, da je najbolj »gvišno fletno« po kosilu zaspati in pozabiti na vročino.

Odločil sem se za Ljubljanico in se uvrstil v gosji red onih mladih in podjetnih ljudi, ki si nataknejo cokle, nadenejo kaj lahkega na betežno telo in se urnih korakov pomikajo proti vodi. Še na misel mi ni prišlo, da bi zavil na Špico, zakaj bral sem, da so tam že vse parcele zasedene. Tako sem prebredel Mali graben in se znašel na velikem travniku, kjer so pravkar pospravljali seno. Tu se je odprla nova slika pokrajine: zelena ravnica, sočno grmičevje ob vodi, tu pa tam košato drevo, daleč na obzorju pa obrisi Kurešča in Krima. Kako obilna paša za oči skromnega planinca, kako prijetna sapa, ki veje iz zelenje proti mestnemu zidovju!

Ob vodi je kar mrgolelo ljudi. Ko sem prišel med nje, se mi je zdelo, da sem na velikanskem mravljišču. Stotere množine so posedale po tratah, tu pa tam so kurili ogenj in si greli kosilo, izpod košatega hrasta se je čula harmonika, nekje so se igrali z žogo, v vodi pa jih je bilo toliko, da se je zdelo, da bo zdaj, zdaj prestopila bregove. Če bi jih prešteval, bi jih naštel par tisoč. In vedno novi so prihajali. Nekatere je dovažal stari brodnik Žane v svojem čolničku, večina jih je prihajala peš. Ob Malem grabnu je bil prizor, kakor da bi gledal Izraelce, ki bredejo čez Rdeče morje.

Središče tukajšnjega človeškega zanimanja in udejstvovanja je kajpada voda. Drobiž in plavanja nevešči se morajo zadovoljiti s kalno in mlačno vodo Malega grabna, odrasli pa rojijo in mrgolijo okrog lesenih splavov mestnega kopališča. Navadno vidite samo ograje in gmoto človeških teles, zakaj na splavu je toliko kopalcev, da se potaplja vse popoldne do pozne popoldanske ure. Če hočeš plavati v miru, moraš po stezi ob Ljubljanici in se nekje blizu novega obmežnega mostu spustiti v vodo. »O, kako prijetno!« se navdušujejo ljudje, ko se prepustijo hladnim objemom Ljubljanice. Nekateri se knajpajo kar po pol ure, drugi pa se zadovoljujejo z udobnim plavanjem v smeri toka. Posebne športne podjetnosti ni videti; samo tu pa tam opaziš dvoje, troje mladeničev, ki režejo vodno gladino v crawlu, ali pa družčino, ki se žoga sredi globoke vode. V ostalem pa ne gre za plavalni šport ali kaj podobnega, temveč za preganjanje vročine.

Ljubljanica je te dni nad vse prijetna. Po polurnem kopanju te ohladi, da si spet zaželiš toplih sončnih žarkov. Ko prideš ohlajen iz vode, se rad pridružiš mladini, ki igra odbojko ali prevrača kozolce. Prav nič jih ne moti vročina; vneto, kakor da bi bili na tekmah, udarjajoč žogo prek vrvice; in ko jim lije pot z obraza, odstopijo igrišče drugim, sami pa se žakadijo v sveže valove. Zdi se, da je letos odbojka najpriljubljenejše razvedrilo ljubljanskih kopalcev. Na tratah je kar pet, šest igrišč, pa v kopališču tudi, in na Ljubljanskem športnem klubu in na Špici prav tako.

Zadnje dni so si omislili kopalci še novo, hudo imenitno športno panogo: skakanje s palico v višino. Tam, kjer je stala nekoč vasica Primorja, so postavili lesena stojala, omislili so si dolgo palico in se vadijo v postavljanju rekordov. Pri tem imajo seveda veliko število gledalcev, ki motrijo junaške podvige urnih fantov. — Uvedba lahke atletike ob Ljubljanici pomeni vsekakor novost. Velika večina prijateljev kopanja je dobila že močno zagorelo polt. Če pride med nje belokožec, si ga ogledujejo, kakor zamorca v cirkusu. Pač, tamle je nekdo, ki je še ves bel. Hudomušen prijatelj mu pravi, da ga bo navezal na vrvico kakor medveda, ga vodil med ljudi in ga razkazoval proti vstopnini.

Letošnje letovanje ob Ljubljanici se razvija v posebnem slogu. Svoje proste ure preživljajo ljudje v poležavanju na soncu, pa v plavanju, igranju odbojke, čitanju knjig, pomenkovanju, kvartanju in podobnem. Prvi vtis je, da gre za potrato zlatega časa, toda okoliščina, da gre za počitnice in za urice razvedrila, ki so vsakomur potrebne, jih opravičuje. Vrh tega pa gre za udejstvovanje, ki je ljudskemu zdravju v prid. Odrasli uživajo svoje pičlo odmerjene proste ure, mladina pa ne pozna mere in meje ter se zadržuje na tratah vse do poznih večernih ur. Ko pride domov, je deležna očitkov, zakaj ve bi bilo treba zaslužiti, pa še to in ono pomagati pri hišnih opravilih. Toda mladi ljudje nimajo kaj prida razumevanja za potrebe hiše in družine; ob vodah je preveč mikavno, starši pa jo bodo morali prijeti bolj strogo. Dve ali tri ure kopanja na dan je mera, ki bi naj zadostovala tudi onim, ki uživajo svobodo počitnic.

Nova maša bivšega gojenca zavoda sv. Stanislava v Plovdivu

Plovdiv, 5. avgusta.

Dne 1. avgusta t. l. je imel v stolnici sv. Ludovika novo mašo g. Selimov Atanas, ki je bil sedem let gojenec Zavoda sv. Stanislava v Šent Vidu nad Ljubljano. Poleg več drugih mladeničev je plovdiv. škof svojčas poslal v imenovani zavod tudi sedanjega novomašnika, ki je v prvi svetovni vojni izgubil očeta, malo po svojem odhodu v Ljubljano pa še mater, tako da je bil vsa leta svojega študija sirota brez staršev. Po maturi v zavodu je odšel g. Selimov v Rim, kjer je končal bogoslovje in dve leti filozofije. 20. decembra lanskega leta je stopil prvič pred Gospodov oltar v baziliki sv. Klimenta v Rimu, konec julija tega leta pa se je po šestletnem nepretrganem bivanju v tujini vrnil v domovino. Njegove nove maše v Plovdivu se je udeležil med drugim tudi sam prevzvišeni škof plovdivski. Gospod Selimov bo zaenkrat ostal v službi v Plovdivu pri katedrali sv. Ludovika. Gospod novomašnik je takoj prve dni po svoji novi maši obiskal tudi slovensko kolonijo v Plovdivu, ki ga je s velikim veseljem pozdravila v svoji sredi. Med drugim lahko omenimo še to, da je g. novomašnik svojčas sodeloval tudi pri naši »Mladiki«. — G. Selimovu želimo tudi njegovi tovariši, prijatelji in znanci v Sloveniji veliko božjega blagoslova v vinogradu Gospodovem med svojim ljubljenim narodom.

Minilo je leto

Ob spominu na ugrabitev in smrt Novakovih

Tudi za Vama, draga Janko in Zdravko je že poteklo leto, kar so vaju na večer prelepega praznika Marijinega Vnebovzetja odpeljali znabilci in ustvarjalci srečnega raja na zemlji; tisti ki so že toliko mladih življenj osvobodili. Odšla sta, ne da bi se mogla posloviti. Obnemeli so starši v neizmerni bolí, ko so opazili, da Vaju ni več. Prevzela je groza vso brezovško stran, saj se še ni zacelila rana ob umoru Mravljetovih. Žalost je napolnila vse poštene nad zapetno izgubo dveh takšnih mladcev.

Ker sta bila globokoverna, zgled marljivosti in vestnosti pri stanovskem delu, požrtvovalna in polna ljubezni do bližnjega, zato sta bila napoti morilcem našega ljudstva. Morala pa sta pasti že zaradi tega, ker sta bila v neločljivem prijateljstvu z Mravljetovimi. S svojo smrtjo sta pokazala, da je treba za dobro in poštero stvar žrtvovati tudi življenje in biti do konca zvesti Bogu in narodu.

Posebno Ti, Janko, si bil marljiv kot čebelica. Kot diplomiran filozof si bil na tem, da bi nastopil službo srednješolskega učitelja. S kakšno vnemo in skrbnostjo si se pripravljal za ta poklic že od gimnazijskih let sem, to vedo Tvoji učitelji in sošolci, to pričajo napisi na knjigah, ki si jih dobil v dar za svojo pridnost. Veselili si se dneva, ko bi mogel nastopiti kot vzgojitelj. Res, Ti bi bil vzor vzgojitelja. In takšnemu so komunistični razbojniki vzeli življenje!

Janko in Zdravko, težka je bila ločitev od Vaju, borcev za srečno in boljšo bodočnost našega ljudstva. Nam mladim bosta ostala v živem spominu.

Proti vrtnim, poljskim in gozdnim tatovom

Ko letina najlepše kaže ter se kmetovalec in obdelovalec vojnih vrtov zahvaljujeta Bogu, da je njune žulje in znoj tako bogato poplačal s svojim blagoslovom, pa moramo dan na dan poslušati in prebirati tudi njune obupne pritožbe zaradi tatinskega pustošenja vrtov, polja in gozdov.

»Preč so nam uničili tatovi kot nam je pobila toča!« Tako ugotavljajo kar po vrsti naši pridni in zaradi maloprideznev skrajno razočarani obdelovalci vrtov in kmetovalci. Mestno županstvo si s skrbjo prizadeva zavarovati vrtne in poljske pridelke z najstrožjimi odredbami. Za pomoč je naprosilo nadrejene, predvsem pa policijske in vojaške oblasti. Seveda je pa županstvo naročilo tudi svojim poljskim in gozdnim čuvajem, da *morajo vsak dan z vso pazljivostjo pregledati svoje okoliše ter naznaniti slehernega, ki dela kakršno koli škodo po vrtovih, na polju ali v gozdu.* Poleg tega morajo naznaniti vsako predrznost in odgovarjanje pri zasačenju. Razen tega pa *morajo poizvedeti imena vseh onih rejcev malih živali, ki sami ne obdelujejo zemlje.*

Mestno županstvo se popolnoma zaveda ter s pohvalo ugotavlja, da je prebivalstvo mesta Ljubljane pokazalo vso uvidevnost za družino in tudi za splošnost s tem, ko se je v polni meri odzvalo vabilu oblasti, naj obdela vsako ped zemlje. Toda, nekaj posameznikov ni razumelo ali tega vabila razumeti ni hotelo, čeprav je bilo razglašeno v splošno dobro. Taki so si nabavili prašiče, koze in zajce, ne da bi si prej priskrbeli zemljo za obdelovanje. Sedaj pa žanjejo, kose in sploh kradejo po vrtovih in po polju ter delajo po izjavi obdelovalcev vojnih vrtov in kmetovalcev v celoti hujšo škodo, kot jo je naredila žadnja toča. Mnogo vojnih vrtov, njih in travnikov pa tudi gozdov so popolnoma opustošili, prav posebno pa ob bregovih voda delajo škodo tudi kopalci. Kopat se namreč hodijo samo zaradi izgovora, da pridejo na polje, ki ga pri kopanju poteptajo, požanjejo ter popolnoma oropajo pridelkov. Napram javnim stražam se vedejo do skrajnosti predrzno ter se tako prav nepreviden izpostavljajo največji strogosti zakonov.

Toda maloprideži ne pustošijo vrtov, polja in gozdov samo zato, da bi pomagali sebi in svojim družinam s prehrano, z rejo malih živali in z ogrevom, temveč je celo ugotovljeno, *da nakradene stvari tudi prodajajo. Znano je, da so nekateri med temi tatovi tudi premožni.*

Mestno županstvo vabi obdelovalce vojnih vrtov, najemnike in gospodarje njiv in travnikov ter gozdov, naj brez oklevanja *takoj naznanijo vsakega takega maloprideneža.* Obenem pa opozarjamo prebivalstvo, da bo vsak kaznovan neglede na levo ali desno, kdor je kriv tatvine na vrtovih, polju ali gozdovih.

Vremenska napoved, 22. avg. (nedelja): dopoldne jasno, vroče in soparno; v popoldanskih urah številne krajevne nevihte s plohami.

23. avgusta (ponedeljek): jasno in hladneje.

Poveljstvo XI. armadnega zbora

Mi, general armadnega zbora, Gastone Gambara, glede na odredbo od 27. julija t. l.

ukazujemo:

Od dne 22. avgusta 1943. se za mesto Ljubljano v notranjosti bloka policijska ura določa na čas od 22. do 5. ure z že predpisanimi pogoji in izjemami.

Nezpremenjene ostanejo vse ostale določbe, ki jih vsebujejo naše prejšnje odredbe.

Ljubljana, 21. avgusta 1943.

General armadnega zbora, poveljnik

GASTONE GAMBARA.

Iz Hrvaške

Zaprisega ustaških visokošolcev. V Zagrebu so te dni zaprisegli ustaške visokošolce, kateri so bili poklicani na odsluženje vojaškega roka v Poglavnikovi telesni gardi. Pri zaprisegi je bil navzoč tudi Poglavnik dr. Pavelić.

Slavnosti ob obletnici Hlinkove smrti. Ob peti obletnici smrti voditelja Slovakov Andreja Hlinke je bila v Zagrebu slovesna zadušnica. Udeležili so se je člani slovaškega diplomatskega zastopstva v Zagrebu, člani hrvaške vlade in članstvo Hrvaško-slovaškega društva. Hlinkovo življenjsko pot in njegove boje za pravice slovaškega naroda je pa orisal v radijskem predavanju književnik dr. Andrić.

Čiščenje v Južni Bosni. DNB z dne 15. avgusta poroča, da so združene nemško-hrvaške vojaške edinice pričele s novim čiščenjem v Južni Bosni. S pomočjo oklepnih edinic, topništva in letalstva so nastopile proti skupinam odmetnikov, ki so hoteli uničevati letošnjo žetev. Po hudih bojih so nemško-hrvaške čete zasedle vse proge in ceste ter važna križišča. Glavnina odmetnikov je bila uničena. Z begom v težko pristopne planine se jih je mogel rešiti samo neznaten del. Med drugim plenom, ki je ostal na bojišču, je bilo tudi 30 zabojev dragocenega sanitetnega materiala, ki je pripadal bivši jugoslovanski vojski.

Odkritje spominske plošče hrvaškemu pesniku. Dne 15. avgusta so v Koprivnici na Hrvaškem odkrili spominsko ploščo pesniku Antonu pl. Nemčiću Gostovinskem.

Nova zakonska odredba. V Zagrebu je bila te dni objavljena zakonska odredba o ustanovitvi računskega dvora, ki je napram vladi neodvisna in edino zakonu podvržena državna oblast. Predsednika imenuje Poglavnik. Računski dvor ima tudi podpredsednika in največ osem članov.

Novo imenovanje. Poglavnik NDH je imenoval dr. Ivana Muso, glavnega ravnatelja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, za vodjo zagrebškega ustaškega štaba.

Pred štirideset leti je bila izročena prometu hrvaška železniška proga Petrinja-Karlovac.

Teden hrvaške knjige v Zemunu. Teden hrvaške knjige so imeli tudi v Zemunu. Slavnost je organizirala podružnica glavnega ravnateljstva za propagando. Pri otvoritvi je bil navzoč zemunski župan Moser, predavanje »Hrvaška književnost ostalih prosvetnih narodov v Evropi« je pa imel pesnik Gustav Krklec.

V hrvaškem ministrstvu za narodno gospodarstvo je bila te dni konferenca, na kateri so razpravljali o vseh vprašanjih v zvezi s prehrano ljudstva. Sprejeti so bili potrebni sklepi za pobijanje črne borze ter so veliki župani dobili tozadevna navodila.

Za člana ravnateljstva Hrvatskega tiskarskega zavoda v Zagrebu je postavljen dr. Vladimir Prestini.

Gospodarstvo

Razdeljevanje krompirja

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino obvešča potrošnike, da lahko na odrezek »714« navadne živilske nakaznice dvignejo od 23.—27. t. m. 1 kg krompirja pri trgovcih: Mārinko, Kmetijska družba, Smerkolj, Železničarska nabavljalna zadruga, Prvo delavsko konzumno društvo, Sever in Gregorc.

Iz italijanske sladkorne industrije. Največji koncern italijanske sladkorne industrije d. d. Eridania izkazuje za lansko leto pri glavnici 240 milij. lir povišanje čistega dobička od 17.5 na 28.5 milij., vendar ostane dividenda nezpremenjena na 10 %.

Hranilne vloge v nemških hranilnicah so v teku lanskega leta narasle za 15.2 milijardi mark, tako da so konec leta znašale 51.2 milijarde mark, ostali upniki hranilnic pa 9 milijard.

Mednarodna lesna centrala, ki ima sedež v Berlinu, bo zborovala od 31. avgusta do 4. septembra v Visoki Tatri.

Podaljšanje moratorija v Grčiji. Dne 26. oktobra 1940 proglašeni moratorij v Grčiji je podaljšan do konca tekočega leta, vendar je v znatni meri omiljen.

Hrvatskobolgarska pogajanja. Za začetek septembra so letos napovedana trgovinska pogajanja med Hrvatsko in Bolgarijo.

Racioniranje električnega toka v Zagrebu. Hrvatski minister za narodno gospodarstvo je pooblastil mestno občino v Zagrebu, da lahko izvede racioniranje oddaje električnega toka. Novi priključki so možni samo za nekatere vrste podjetij.

Izsuševalna dela na Slovaškem so letos v velikem obsegu v teku. Vsega skupaj bo z izsuševalnimi deli letos pridobljenih 5000 hektarjev novih žitnih polj.

Nemški državni dolg. Po uradnih podatkih je znašal nemški državni fundirani dolg dne 30. junija 1943 97.994 milij. mark (31. marca 1943 92.087), viseči dolg pa 113.830.6 (103.528.5) milij. mark.

Obtok bankovcev v Angliji in Zedinjenih državah. Zadnje čase se opaža vedno večje povečanje obtoka bankovcev v Angliji in Zedinjenih državah. Zlasti je to razvidno v Zedinjenih državah. Avgusta leta 1929 je znašal obtok bankovcev v Angliji 508 milij. funtov in je do decembra 1940 narastel na 617, do junija 1943 na 802 in do 4. avgusta letos na 978 milij. funtov. V severnoameriških Zedinjenih državah je znašal obtok bankovcev avgusta 1939 4609 milij. dolarjev, do decembra 1940 je narastel na 5931, do junija 1942 na 9409 milij. dolarjev, prve dni avgusta pa je dosegel že 14.433 milij. dolarjev.

Pospeševanje reje savskega konja na Hrvatskem. V NDH in tudi drugod na jugovzhodu Evrope velja tako imenovani savski konj kot najprimernejše pleme. Ker pa je prav to pleme v zadnjih letih močno nazadovalo in skoraj izumira, je hrvatsko gospodarsko ministrstvo dovolilo 2 milijona kun za nakup dobrih plemenskih savskih konj, s čemer naj se omogoči razširjenje tako primernega konja.

Posebne živilske nakaznice v Španiji. Z julijem so bile v Španiji in v španskem Maroku uvedene posebne osebne živilske nakaznice, s katerimi so bile nadomeščene dosedanje družinske živilske nakaznice. Od sedaj naprej prejme vsak tujec, ki pride v Španijo, na državni meji posebno začasno živilsko nakaznico, ki se mu zamenja z običajno, če ostane dalj kakor 28 dni v Španiji. Na živilsko nakaznico se dobivajo racionirana živila, kakor kruh, maslo, olje, meso, zelenjava, krompir, riž, moka in sladkor.

V Turčiji vrtajo nafto. V zvezi z otvoritvijo železniške proge iz Diarbakirja v Batman v vzh. Anatoliji so vladni zastopniki obiskali tudi petrolejska ležišča v Rahmandagu, kjer že več let z uspehom vrtajo za nafto. Ker je sedaj bila izpeljana še ugodna železnica, bo mogoče petrolejska polja sistematično izkoriščati in dvigniti produkcijo nafte.

Zboljšanje romunskega rečnega ladjevja. Radi zboljšanja stanja romunskega rečnega ladjevja in izdelave novih vlačilcev ter obnovo starejših, je dobilo ravnateljstvo romunskega rečnega prometa od vlade pooblastilo za najetje 170 milijonov lejev investicijskega posojila. Posojilo bo dala Romunska poštna hranilnica.

Lov na delfine v Črnem morju. Bolgarsko kmetijsko ministrstvo je v zadnjem času organiziralo v Črnem morju lov na delfine. Do tega koraka se je odločilo potem, ko se je prepričalo, da na ta način lahko dobi precejšnje količine potrebnega strojnega olja za poljedelsko industrijo. Da bi pa postal lov na delfine še vabljivejši, je vlada razpisala za vsakega ujetega delfina tudi nagrado 200.000 levov.

Elektrifikacija Slovaške. Poročilo združenih slovaških električnih podjetij navaja, da je bilo v letu 1942 priključenih na električno omrežje novih 95 slovaških občin. Do 1. januarja je bilo na slovaškem od 2685 občin preskrbljenih z električnim tokom 1060. V letu 1942. so Združena slovaška električna podjetja investirala v nova dela 82 milijonov KS, 8 milijonov KS so od tega zneska porabila za zidanje delavskih domov.

Gradivo za silose in gnojne jame na Hrvaškem. Glavno ravnateljstvo za poljedestvo pri gospodarskem ministrstvu v NDH je sklenilo, da bo letos znatno podprlo akcijo za zgraditev žitnih silosov in gnojišč ter gnojničnih jam. Ker primanjkuje gradiva, je bilo sklenjeno, da kmetovalci ne bodo dobivali denarnih podpor, ampak največ cement, ki ga je že znatne količine pripravljenega v te namene. Prednost pri delitvi cementa bodo imeli tisti kmetovalci, ki se bodo obvezali, da bodo silose ali gnojišča dogradili še pred nastopom jeseni.

Zadnja carica

88

Najprej si je bilo treba zagotoviti sodelovanje generala Aleksejeva, poveljnika glavnega stana, ki je bil samo navidezno podrejen carju, v resnici pa je sam imel vrhovno poveljstvo v rokah. Že koncem decembra sta se z Guc'kovim domenila, kako prisiliti carja, da se odpove prestolu v korist malemu carjeviču.

Tako je začelo leto 1917, ki naj bi odprlo vse zatvornice hudournika, ki ga ni bilo več mogoče zadrževati. Kar se tiče carice, je sredi februarja pozabila na vse politične težave, ker je bila priklenjena k postelji svojih otrok, ki so zbolele za škrlatinko. Za carjeviča je vsaka bolezen bila nevarna in skoraj ni ostala brez komplikacij. Tudi pri njegovih sestrah se je bolezen pojavila v precej nevarni obliki. Tudi Ana Virubova je zbolela za isto boleznijo, tako da je carica imela še večje preglavice. Ana Virubova je zdaj stanovala v carski palači, kajti carica je bila prepričana, da bo naslednji žrtev ženska, katere ime je bilo neločljivo povezano z imenom »božjega človeka«. Vzela jo je k sebi, da bi bila bolj varna.

Carica je bila samo še bolniška strežnica ob postelji svojih petih otrok in prijateljice, ko so začela prihajati do nje prva poročila o nemirih, v prestolici koncem februarja. Takoj je razumela pomen teh nemirov in je neprestano pošiljala brzojavke soprogu, da bi ga sproti obveščala o vsem, kar se je godilo. Toda nenadoma je bila vsaka zveza pretrgana. O vsem, kar se je godilo v mestu, je dobivala samo še nejasna poročila. Okrog sebe je videla samo obup in strah. Čete, ki so stražile carsko palačo, so razvile rdečo zastavo in se pridružile ostalim, ki so se že priključile prevratnikom. Veliki knez Ciril, poveljnik mornariške straže, je odšel na čelu svojih vojakov k začasni vladi, ki jo je predstavljala Duma, in je priznal že preden se je car odpovedal prestolu. Tudi francoski in angleški poslanik sta priznala to vlado že 1. (14.) marca, torej preden je odstopil car, pri katerem so zastopali svojo državo.

Car se je odpovedal prestolu naslednji dan, 2. (15.) marca. Po načrtu, ki je bil izdelan že v septembru, so prevratniki niso polastili carja v glavnem stanu in tudi ne v Petrogradu ob njegovem povratku, ampak sredi pota, ko se je v vsej naglici vračal v prestolnico. S sodelovanjem generala Ruzskija poveljnika severne armade, so ustavili carjev vlak na kolodvoru v kraju Dno. Tukaj je car sprejel dva člana Dume, Guc'kova in Šulgina, zastopnika začasne vlade, ki sta zahtevala, da naj se odpove prestolu v korist svojemu sinu. Car jima je izročil razglas, ki ga je sam sestavil, v katerem izjavlja, da se odpoveduje prestolu ne samo v svojem imenu, ampak tudi v carjevičevem, »ker se nočemo ločiti od svojega ljubljenega sina«. Preden je spisal ta razglas, je Nikolaj II. zahteval od zdravnika, naj mu pod častno besedo pove, če je kolikšaj upanja, da bi carjevič mogel doseči polnoletnost v zadovoljivem zdravstvenem stanju. Ko je zdravnik to zanikal, se je car šele odločil, da je podpisal listino, s katero se je odpovedal vsemu, kar je predstavljalo zanj in za carico najlepše in najdražje upe njunega zakonskega življenja. S to listino je car odstopil težko svojemu bratu Mihaelu. Končal je razglas z ginljivim pozdravom vojski in s pozivom na vse državljane, naj pozabijo na medsebojne spore in naj družno nastopijo proti zunanjemu sovražniku. Vse to je bilo povedano na kratko, preprosto in z ginljivim dostojanstvom... Toda v tem trenutku je bilo le malo ljudi, ki bi mogli razumeti kolika veličina je bila v tej preprostosti.

Carica, ki je v strahu pričakovala soprogovo vrnitev, ni vedela še ničesar o vsem tem; bila je silno v skrbeh, ker ga ni bilo ob napovedanem času, a nikakor ni mogla uganiti pravega vzroka. Dva dni pozneje je prišel k njej vojvoda Pavel in ji povedal o carjevi odpovedi. Pisala je nemudoma ljubljenemu soprogu, ki je bil brez dvoma ponižan in razžaljen... Odgovora pa ni bilo od nikoder. Nobenega sporočila ni dobila več o soprogu in ves čas je trepetala za njegovo življenje. Začasna vlada ji je sporočila, da naj se smatra skupaj z otroci kot ujetnica v Carskojem selu. Kljub temu, da je to ujetništvo bilo žaljivo, je vendar predstavljalo nekako varnost za njene otroke, ki jih je tako skrbno čuvala pred vsako nevarnostjo, ne da bi vedela kakšna usoda jih čaka...

Car se je najprej vrnil v glavni stan, da se poslovi od svojega spremstva in od svojih sodelavcev. Tukaj so tudi njega aretirali. Mislil je, da mu bodo potem ko se je odpovedal prestolu, dovolili, da se umakne v samoto, kjer bi lahko živel s svojo družino, daleč od sveta. Mislil je na svoj grad na Krimu. Toda preveč je pričakoval od svojih sovražnikov. Osem dni po odpovedi so ga privedli v Carskoje selo kot ujetnika. Ko sta se vladarja sešla, sta za hip bila presrečna. Združila sta se, da bosta skupaj izpila kelih trpljenja, ki jima je bil določen.

Njuna usoda je bila zdaj odvisna od načina, kakšen bo novi red. Toda v zmešnjavi, ki je nastala, ni bilo nikakega upanja na skorajšnji red. Od dosedanje vladavine ni ostalo ničesar več. Veliki knez Mihael ni hotel prevzeti težkega bremena. Pod pritiskom republikanske struje v Dumi je izjavil, da bi sprejel težko le, če mu ga ponudi ustavni zbor. Začasna vlada, ki jo je tvorila Duma, se ni mogla uveljaviti. Bila je samo še igrača v rokah skrajne levice, ob kateri se je že ustanovil »Sovjet« delavcev in vojakov, ki se je začel boriti proti tej začasni vladi. O končnem izidu ni bilo nikakega dvoma.

Toda to zadeva zgodovino revolucije, ki za nas zdaj nima več pomena, ker Nikolaj II. in Aleksandra nista bila več igralca v tej krvavi žaloigri, ki se je začenjala. Njima je ostala samo še vloga žrtev.

IX.

KONEC KALVARIJE.

(1917—1918)

Le malo imamo še povedati o zadnjem delu križevega pota, ki je privedel carsko družino v strašno kletino hiše Ipatjeva v Jekaterinoslavu. Vse, kar se je pisalo do danes o ujetništvu carske dvojice in njunih otrok ter o njihovem pokolju, temelji na dveh važnih virih, namreč na pripovedovanju gospoda Gilliarda, carjevičevega švicarskega vzgojitelja, ki je bil svest tovariš svojemu učencu v ujetništvu v Carskojem selu in v Sibiriji in na knjigi preiskovalnega sodnika Sokolova, ki mu je admiral Kolčjak poveril preiskavo, ko so Beli zavzeli Jekaterinoslav, nekaj dni potem, ko so Rdeči pomorili carsko družino. Ta dva vira sta edino zanesljiva. Prvi za dobo ujetništva, do preselitve v Jekaterinoslav, drugi pa za podrobnosti pokolja. Če temu dodamo nekaj odlomkov iz carjevega dnevnika, iz dnevnikov carice in carjeviča ter nekaj pisem in spominov, lahko precej točno opišemo življenje nesrečne carske družine do poslednje strahotne noči. Ne bomo se torej ustavljali ob že znanih podrobnostih, ampak bomo podali le v kratkih orisih celotno sliko strahotne žaloigre.

KULTURNI OBZORNIK

Letošnja koncertna sezona

Tako bogate koncertne sezone in hkratu tako dobro obiskanih glasbenih prireditev, kot smo oboje ravno letos doživeli, naša glasbena kronika skoraj ne pomni. Vsakovrstni koncerti, ki so jim dajali pečat številni simfonični koncerti, so se vrstili drug za drugim s tako naglico, da jih je poročevalec komaj mogel sproti zabeležiti. Ob koncu sezone se še enkrat ozrimo nanje in jih na tem mestu zaradi tesno odmerjenega prostora samo pregledno registrirajmo, dočim bo podrobnejši pregled sledil morda kje drugje.

Najbolj so bili opaženi v tej sezoni *simfonični koncerti*, ki so bili kdaj v prejšnjih sezonah vprav mačehovsko ob stran potisnjeni. Po številu jih je bilo štirinajst. Večino od njih, skupno deset, je dirigiral D. M. Šijanec; po enega so vodili Karlo Rupel, Mirko Polič, Samo Hubad in Niko Štritof. Kot solisti so na teh koncertih sodelovali: Al. Dermelj (dvakrat), A. Trost (dvakrat), Francka Ornik-Rojčeva, Bojan Adamič, Cenda Sedlbauer, Marjan Lipovšek in Rossana Orlandini-Bottai. Slovenskih skladb je bilo izvajanih sedem. Tehnična in muzikalna izvedba koncertov je bila velikokrat na visoki stopnji, nekajkrat pa bi se dalo veled nagle priprave obojemu prigovarjati.

Med koncerti, pri katerih je bil tudi zaposlen simfonični orkester, bi bilo na prvem mestu omeniti *dva koncerta opernih arij*, ki sta se vršila v Operi; lahko bi ju uvrstili tudi v pregled operne sezone. Oba je vodil Demetrij Žebre, nastopali pa so na obeh solisti Ksenija Vidalijeva, Eliza Karlovčeva, tenorist Giorgio Sembri in baritonist Giuseppe Taddei. Istotam se je pod vodstvom D. M. Šijanca vršil *Rossinijev koncert* v spomin 150 letnice skladateljevega rojstva; na sporedu je bilo šest opernih uvertur. V Unionu je bil *vokalno-instrumentalni koncert* ob priliki tisočega koncerta koncertne poslovnice Glasbene Matice; poleg šestih solistov je nastopilo Orkestralno društvo Glasbene Matice pod Škrjančevim vodstvom. Sem lahko uvrstimo tudi dvakratno izvedbo (prvič v Unionu, drugič v stolnici) Tomčevega »Križevega pota«, nove slovenske kantate za soli, zbor, orkester in orgle. Zborovski del je izvajal pevski zbor Glasbene Matice, orkestralni del simfonični orkester (v stolnici je oskrbel celotno orgelsko spremljavo mons. Stanko Premrl), solista sta bila Betetto in Golobova, celotno delo pa je naštudiral in vodil ravnatelj Mirko Polič.

Tudi *komorna* glasba je bila v tej sezoni prilično dobro zastopana. Tako je *Ljubljanski godalni kvartet* dvakrat uspešno nastopil; enkrat smo slišali slavni *Poltronierijev kvartet*. Istotako je imel dva koncerta *Ljubljanski komorni trio* (Dermelj, Sedlbauer, Lipovšek). Svojevrsten glasbeni dogodek je predstavljal *koncert tria* na kitari, flavti in violi (S. Prek, S. Korošec, K. Jeraj). Tudi *Ljubljanski komorni duo* (A. Trost, Jan Šlais) je imel dva umetniško dovršena koncerta.

Med samostojnimi *solističnimi* nastopi so bili na prvem mestu *klavirski koncerti*, čeprav niso bili posebno številni. Tako sta gostovala Gino Gorini in Carlo Vidusso, domače umetnike so pa zastopale pianistke Emilija Dernovškova, Bizjak-Valjalo Marta in Hrašovec Silva; zadnji dve sta priredili skupen koncert, na katerem sta izvajali vsaka polovico sporeda. Slišali smo tudi koncerte na dveh klavirjih; bili so trije, kar je za eno sezono lepo število; dva od teh sta absolvirali že omenjeni dve domači umetnici Bizjak-Valjalo Marta in Hrašovec Silva; tretjega pa gosta Rio in Gregoria Nardi. Na tem mestu tudi lahko omenimo večer slovenskih klavirskih skladb za mladino, ki ga je priredila Glasbena Matica; skladbe so izvajali deloma avtorji sami, deloma drugi pianisti oziroma pianistinje. Tudi *violinskih koncertov* smo slišali troje. Od domačih

Današnja posvetitev bolnikov v stolnici

Prav lepo prosimo vse bolnike, ki bodo danes prišli v stolnico, kjer bodo prejeli poseben škofov blagoslov in se posvetili brezmadežnemu Marijinemu Srcu, da zavzamejo pred vsem prostor pod veliko kupolo, kjer bodo pripravljeni tudi stoli. Zanje bodo rezervirane klopi na gornjem koncu ladje. Prosimo tudi, da bi bili bolniki lepo razvrščeni, da bo možen med njimi prehod. Posvetilne molitve (papeževe) bodo bolniki lahko dobili tudi v cerkvi, če jih ne bodo prinesli že s seboj.

Koledar

Nedelja, 22. velikega srpana: 10. pobinkoštna; Hipolit, škof in mučenec; Timotej, mučenec.

Ponedeljek, 23. velikega srpana: Srce Marijino; Filip Benicij, spoznavalec; Teofila, mučenica.

Torek, 24. velikega srpana: Jernej, apostol; Ptolomej, škof; Avrea, devica in mučenica; Tacijon, mučenec.

Zgodovinski paberki

22. velikega srpana

L. 1864. je bila sklenjena v Ženevi **konvencija za varstvo ranjencev; iz tega dogovora je nastal Rdeči križ,** organizacija, ki si je nadela nalogo skrbeti za ranjene in bolne na bojnem polju, pa kasneje razširila delokrog tudi na brodolomce in prevzela skrb za vojne ujetnike;

L. 1906. je umrl v Viskovcih pisatelj **Josip Kozarac**, rojen 18. marca 1858. S književnostjo se je začel ukvarjati že kot dijak. Po dovršeni srednji šoli je odšel na Dunaj, kjer je študiral gozdarstvo. Nato je živel več let v Lipovljanih kot upravnik tamkajšnjih gozdov, odkoder je odšel kot državni nadgozdar v Vinkovce. Kot dijak se je bavil s poezijo in napisal tri komedije, kot zrel mož pa je začel pisati črtice iz kmetskega življenja Slavonije in prešel nato k noveli (Biser-Kata, Proletarci, Tena, Tri ljubavi itd.). Napisal je tudi dva romana: Mrtvi kapitali in Medju svijetlom i tminom. Zanimajo ga socialni in gospodarski problemi.

23. velikega srpana:

L. 1217 **je prispel v** ***Spalato*** **ogrsko**-hrvatski **kralj Andrej II.** Že njegov oče Bela III. se je zaobljubil na križarsko vojsko, na smrtni postelji je svojo zaobljubo prenesel na sina Andreja. Po daljši dobi in raznih preizkušnjah je Andrej sklenil izpolniti očetovo zaobljubo. Ker ni imel potrebnega denarja za prevoz po morju, *se je odpovedal svojim kraljevskim pravicam do Zare v korist Benetk,* ki so mu nato dale potrebno brodovje za prevoz. Poleti l. 1217 je šel na pot preko Zagreba, kjer je bila prav tedaj v njegovi prisotnosti posvečena nova stolnica, nato je šel dalje do morja. Po nekaj dneh bivanja v Spalatu se je kralj s svojo vojsko vkrcal na beneške ladje in odplul na vzhod. V času *Andrejevega bivanja na Vzhodu je papež Honorij III. poslal srbskemu vladarju Štefanu kraljevsko krono,* za katero ga je že preje prosil, pa je zaradi nasprotovanja Ogrov ni dobil. Štefana imenujemo odslej *Prvovenčani.* Križarska vojna kralja Andreja je samo neznatna epizoda v vojaškem boju med križem in polmesecem, končala se je brez vsakega uspeha. Kralj se je vrnil v Evropo po suhem mimo Carigrada.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je v 74. letu starosti mirno v Gospodu zaspala gospa **Marija Repovž** roj. Marn. Pogreb bo v nedeljo, 22. aprila, ob 5 popoldne iz kapele sv. Andreja na pokopališče pri Sv. Križu. — Naj ji sveti večna Luč! Preostalim naše iskreno sožalje!

»MARTINA KRPANA«

dobe le tisti naročniki „Slovenčeve knjižnice", ki imajo ali ki bodo poravnali naročnino za ves letnik „Slov. knjižnice". Dotični, ki so naročeni le na pol letnika „Slov. knjižnice" bodo dobili za nagrado drugo nagradno knjigo

„TRIJE BRATJE"

Naročnike „Slov. knjižnice" z dežele opozarjamo, da čimpreje poravnajo naročnino, ako žele dobiti

„Martina Krpana"

Za nenaročnike bo „MARTIN KRPAN" v prodaji čez nekaj tednov in sicer toliko izvodov, kolikor jih bo še ostalo. Prvenstveno pa smo dolžni postreči naročnike

— **Dve novi maši v Ljubljani.** Danes sta bila v škofijski kapeli v Ljubljani posvečena misijonska bogoslovca g. *Anton Rupnik,* doma iz župnije Loče pri Poljčanah v lavantinski škofiji in g. *Bogomir Kambič,* rojen v župniji Podzemelj v Beli krajini. Popoldne bosta podelila v krasno okrašeni cerkvi Srca Jezusovega novomašniški blagoslov. Ob 5 popoldne bo pridiga, nato darovanje in slovesne litanije, nakar podelita novomašniški blagoslov. V ponedeljek bosta opravila svojo prvo daritev. Gospod Kambič bo imel novo mašo v cerkvi Srca Jezusovega v ponedeljek, ob 6. Pridigoval mu bo preč. g. Jože Florijančič, profesor na škofijski gimnaziji v Ljubljani. Gospod Rupnik bo imel novo mašo v kapeli Zavetišča sv. Jožefa v Ljubljani v ponedeljek ob 7. Pridigoval mu bo prečastiti g. dr. Jakob Kolarič C. M.

— **Sodaliteta ss. Cordis za ljubljansko mesto** bo imela svoj sestanek v petek, 27. avgusta, ob pol štirih popoldne v dvorani duhovskega semenišča. Dnevni red: Duhovno branje; njega korist za duhovnika osebno in za duše, ki jih vodi; katere duhovne knjige so za to najbolj primerne in koristne. Poročal bo g. Ivan Filipič.

— **Ob obletnici smrti blagopokojnega g. Fortunata Majdiča,** uradnika Visokega komisariata, bo v sredo, 25. t. m., slovesna maša zadušnica v stolni cerkvi sv. Nikolaja ob sedmih zjutraj.

— **Vročina še ni odnehala.** Petek je bil prav vroč. Moč vročine je bila enaka oni, ki je zavladala v četrtek. Na meteorološkem zavodu so za središče mesta v petek določili po toplomeru najvišjo dnevno temperaturo +32 stopinj Celzija, toliko ko v četrtek. V soboto zjutraj je jutranji minimumž padel za 1 stopinjo napram prejšnjemu dnevu ter je dosegel +13.8 stopinj Celzija. V Trnovem je bilo v soboto zjutraj +11.5 stopinj Celzija, v petek popoldne pa +32.4 stopinje Celzija. Barometer je padel pod normalo in je v soboto zjutraj dosegel stanje 763 mm. V soboto zjutraj je na Barju valovila nizka megla, ki se je kmalu razširila in je nastopilo lepo, vroče in jasno vreme.

Založba »PLUG« se je preselila iz dosedanjih prostorov na **M. Miklošičevo 30**

— **Nesreče na deželi.** V Hinjah na Dolenjskem je padel z lope 4 letni posestnikov sin France Plot in dobil notranje poškodbe. V Ribnici so se te dni primerile tri nesreče. 61 letna posestnica Marija Klimova si je pri padcu zlomila desno roko. 40 letna posestnikova žena Ivana Dejakova je padla z voza in si zlomila tudi desno nogo. Z lestve pa je padel in si zlomil levo roko v zapestju 4 letni posestnikov sin Pavel Vesel. Vsi trije ponesrečenci so bili iz Ribnice pripeljani v ljubljansko splošno bolnišnico. V Borovnici sta bili dve nesreči. Anička Pelkova, 4 letna hčerka delavca, si je med igro zlomila levo roko. Jakob Rot, 34 letni delavec, pa si je pri padcu zlomil levo nogo. Pes je ugriznil v levo nogo 83-letnega siromaka Franceta Bučarja v Slivnici pri Žalni na Dolenjskem.

— **Duhovne vaje za gospe in matere** bodo v Lichtenturnu od 12.—16. septembra. Prilika bo tudi za zaprte duhovne vaje. Prijavite se na predstojništvo Lichtenturnovega zavoda v Ljubljani.

— **Krščansko žensko društvo** vabi svoje članice ter njih prijateljice in znanke k pobožnosti, ki jo priredimo v četrtek, 26. t. m., ob pol 5 v nunski cerkvi pri oltarju Kraljice miru. Zatecimo se k Njej z vso ljubeznijo in z največjim zaupanjem: saj Njeno usmiljeno brezmadežno Srce ne bo moglo prezreti naših molitev in naših prošenj.

— **Uprava kina Union** sporoča cenj. obiskovalcem kina, da bodo od nedelje, 22. t. m. naprej predstave ob sledečem času: ob delavnikih ob 17.30 in 19.30, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30.

— **Trpin Job** — knjižica (spisal dr. Čepon) se dobi v knjigarnah, v trafikah in v upravi na Rakovniku.

— **Gelč Jontes: Sreča na črepinjah.** — Novele nesporne sile. — Založila založba »PLUG«. — Cena 70 lir.

— **Oddaja okrepčevalnice ob Otroškem paradižu v Tivoliju v najem.** Mestna občina ljubljanska bo s 1. septembrom t. l. oddala v najem paviljon za okrepčevalnico ob Otroškem paradižu v Tivoliju. Obenem z okrepčevalnico bodo v najem oddani tudi čolni in pravica izposojevanja čolnov, nadalje drsališče in javno stranišče. Interesenti naj predlože ponudbe mestnemu gospodarskemu uradu v Beethovnovi ulici 7, I. nadstropje, v sobi 22, kjer lahko izvedo vse podrobnejše pogoje. Ponudbe je treba vložiti do 28. avgusta.

— V par dneh izide lepa resnična povest Izgubljeni poklic. Knjigo je bogato ilustriral Beranek. Naroča se v Mladinski založbi, Ljubljana, Stari trg 30.

— **Velike povečane fotografije po vsaki sliki izdeluje lično in solidno FOTO BEM, Ljubljana, Wolfova ulica 14.**

— **Specialni počitniški pouk iz vseh predmetov in jezikov za dijake in dijakinje srednjih, strokovnih in meščanskih šol.** Namen našega počitniškega dela: Temeljita priprava za dijake in dijakinje, ki imajo ponavljalne izpite in posebej za dijake in dijakinje, ki želijo dobro ponoviti učno tvarino in izpopolniti svoje znanje za prihodnje šolsko leto. Ločeni oddelki po šolah in razredih. Poučujejo samo gimnazijski profesorji. Vpisovanje dnevno od 9—12 in od 17—19. Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole. Kongresni trg 2, II. nadstropje.

— **Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni strojepisni tečaji** — dnevni in večerni — pričnó 24. avgusta. Desetprstna učna metoda. — Največja moderna strojepisnica, raznovrstni pisalni stroji. — Učnina zmerna. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. — Eno- in dvomesečni tečaj je priporočljiv tudi dijakom-injam. — Podrobne informacije daje in sprejema prijave dnevno: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

— **Diplomirani dentist-zobar Vinko Slanovec,** Kongresni trg 8-I., telefon 42-36.

— **Vpisovanje v šolo Glasbene Matice** za novo šolsko leto 1943-44 bo od 1.—4. septembra v pisarni Glasbene Matice v Vegovi ulici. Razdelitev gojencev k posameznim učiteljem in določitev urnika bo v ponedeljek, 6. septembra, redni pouk se bo začel v torek, 7. septembra. Vsa pojasnila daje pisarna Glasbene Matice.

— **Seznami davčnih osnov mesarjev, klobučarjev,** izdelovalcev senčnikov, krznarjev, modistovk, pekov in izdelovalcev testenin so do 3. septembra t. l. razgrnjeni v mestnem odpravništvu v III. nadstropju magistratne hiše za vodnjakom.

— **Premog in drva pri tvrdki »Gorivo«,** Karlovška 8. Telefon 34-57. Lastnik Lojze Jerančič ml.

— **Ponavljalni tečaji iz vseh srednješolskih predmetov za zamudnike.** Poučujejo gimnazijski profesorji. Vpis dnevno od 9 do 11. Učnina nizka. **Vodstvo tečajev — Lichtenturnov zavod — Ambrožev trg.**

— **V Ljubljani so umrli od 13.—19. avgusta:** Balog Pavel, 64 let, zvan. Vis. kom. in pevovodja, Jegličeva 10; Goli Marija, 29 let, postrežnica, Poljedelska 12 b; Hudovernik Marjeta, 51 let, zasebnica, Bohinjska ul. 22; Vidmar Anton, 77 let, posestnik, Ambrus; Šinkovec Josip, 74 let, železniški zidar v p., Hranilniška 11; Terpin Anton, 64 let, bivši veletrgovec, Vidovdanska 9; Ocepek Vida, 42 let, zasebnica, Robbova ul. 23; Kariž Alojzij, 64 let, narednik-vodnik v p., Vidovdanska 9; Strgulec Pavel, 45 let, ključavničarski mojster, Mariborska 67. — **V ljubljanski bolnišnici so umrli:** Družinec Štefan, zasebni uradnik, Parmova 38; Beden Frančiška, 82 let, zasebnica, Zalokarjeva 11; Presen Malvina Milena, 13 let, hči sprevodnika, Škofja ulica 13; Travnik Jožef, 28 let, delavec, Sv. Florijana ulica 15; Zobec Ivan, 59 let, dninar, Dolenja vas 53 pri Kočevju; Hosnar Matija, 62 let, žel. zvan. v p., Bezenškova 27.

— **Dva kilograma breskev na osebo.** Na Vodnikovem trgu je bil že v petek, posebno pa v soboto dopoldne velik drenj pred mestno lopo ob zidu nekdanje Mahrove hiše. Marsikdo je bil radoveden, kakšne dobrine tam dele, ko stoje ljudje v dolgi vrsti in vztrajno čakajo, da pridejo na vrsto. Družba »Ekonom« je dobila iz Italije vagonsko pošiljko breskev, ki so bile lepe in zdrave, toda tu in tam je bila med njimi že katera pokvarjena. Družba je dobila dovoljenje, da sme na trgu takoj razprodati na drobno vso pošiljko. V petek dopoldne so jih začeli prodajati in prodajali so jih tudi popoldne ob velikem navalu občinstva. Brez kake izkaznice je vsakdo lahko kupil do 2 kg breskev. Mnogi so dobili prvi dan izredno lepe in zdrave breskve. Cena je bila nizka, kajti prodajali so jih po maksimalni ceni 4.80 lire kg. V soboto je bil naval vse dopoldne velikanski. Mnogi ljudje so prišli na trg še pred 7 in so se postavili pred lopo.

— **Sobotni živilski trg.** Pestro in živahno je bilo na trgu. Zelenjave v obilju. Na kupe je domačega stročjega fižola, ki se je nekoliko pocenil. Tudi solate je spet dovolj na trgu, prihaja na trg v prvi vrsti bolj trda, jesenska solata. Ob zidu Ljudske knjigarne je bilo na izbiro mnogo domačih jabolk slabše vrste in kakovosti. Naprodaj pa so bila tudi uvožena jabolka plemenitejših sort. Neka ženska je tam prodajala črne robinje po 6 lir liter. Druga ženska pa posodo malin, za katere je zahtevala 15 lir za kilogram. Branjevci so bili založeni z uvoženo čebulo in uvoženim česnom, prodajali pa so tudi melone, ki jih mnogi radi kupujejo.

— **Nesreče ob mlačvi in košnji.** V Cerkniškem jezeru je sedaj, ko je voda popolnoma odtekla po ponikalnicah v podzemlje, zelo živahno, ker kmetje hite pospravljat travo — jezerino in bičevje, dobro za nasteljo. Posestnikov 18 letni sin Jože Šajn se je nabodel na vile, ko je padel z voza, naloženega z jezerino. Rožica se mu zabodla v prsa. Hudo poškodovan je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico. V Polhovem gradcu je mlatilnica zdrobila prste desne roke posestnikovemu 15 letnemu sinu Tonetu Koširju.

Naznanila

RADIO. Nedelja, 22. avgusta: 8 Napoved časa, poročila v italijanščini — 8.15 Koncert izvaja organist Mario Pardini — 11 Prenos pete maše iz bazilike Presv. Oznanjenja v Firenzi — 12 Razlaga evangelija v italijanščini (O. G. B. Marino) — 12.15 Razlaga evangelija v slovenščini (O. K. Sekovanič) — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Pesmi in napevi — 13 Napoved časa, poročila v italijanščini — 13.10 Poročilo vrhovnega poveljstva v slovenščini — 13.20 Orkestralno glasbo vodi dirigent Petralia — 14 Poročila v italijanščini — 14.10 Koncert radijskega orkestra in Komornega zbora vodi dirigent D. M. Šijanec, slovenska glasba: Jančević-Sedlbauer: Vesele popevke, Mirk-Sedlbauer: Kateri kerub, Dolinar: Razgovor, Mašek: Miatiči, Prelovec-Bernard: Ko ptička na tuje gre, Komel: Na vasi, Parma: Skoz vas — 15 Poročila v slovenščini — 17.15 Inž. Franc Janežič: Boj vrtnim zajedalcem, predavanje v slovenščini — 17.30 Koncert malega orkestra vodi Pavel Kroupa: Svojik: Doma imam konje, Beranek: Modra in bela, Barzizza: Pesem gozdarja, Prato: Z roko se dotikam neba, Cergoli: Žalostna ljubezen, Nervetti: Odkar mislim nate, Pepper: Nasvidenje — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.55 Lirična prireditev družbe EIAR: Verdi: Rigoletto, 3. dejanje — 20.30 Napoved časa, poročila v italijanščini — 20.50 Verdi: Rigoletto 4. dejanje — 21.20 Koncert sopranistke Manje Mlejnikove — 21.45 Pesmi in napevi — 22.15 Orkester vodi dirigent Petralia — 22.45— 23.30 Orkester vodi dirigent Zeme — 23. Poročila v italijanščini.

Ponedeljek, 23. avgusta: 7.30 Pesmi in napevi — 8 Napoved časa, poročila v italijanščini — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Napevi in romance — 13 Napoved časa, poročila v italijanščini — 13.10 Poročilo vrhovnega poveljstva v slovenščini — 13.12 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Šijanec, orkestralna glasba: Rossini: Stabat Mater, predigra, Rach-Medin: Preludij in fuga, Gluck: Glasba iz baleta »Paris in Helena«, Respighi: Antični plesi — 14 Poročila v italijanščini — 14.10 Orkestralno glasbo vodi dirigent Gallino — 14.50 Pisana glasba — 15 Poročila v slovenščini — 17. Napoved časa, poročila v italijanščini — 17.15 Koncert tria »Emona« — 17.40 Orkester vodi dirigent Segurini — 19 Govorimo italijansko, poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Koncert vodi dirigent Mario Cordona, sodeluje pianist Carlo Vidusso, I. del — 20.30 Napoved časa, poročila v italijanščini — 20.50 Koncert vodi dirigent Mario Cordone, sodeluje pianist Carlo Vidusso, II. del — 21.15 Lahka glasba — 21.25 Orkester vodi dirigent Zeme — 22 Leharjeva glasba — 22.35 Znani valčki — 22.45—23.30 Orkester Cetra vodi dirigent Barzizza, v odmoru (23) poročila v italijanščini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78; v ponedeljek: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Deu-Klanjšček, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

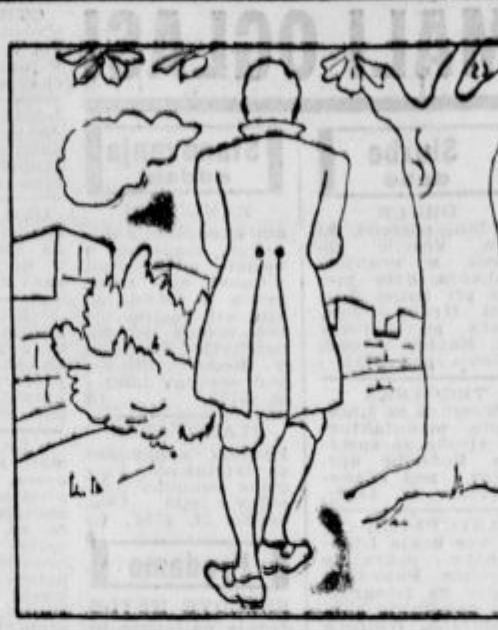

23. Slutila je njegovo senco, sedeč v večerih na pragu, ko je jasmin dehtel na grajskem zidu in je padal mrak kot žameten slap na zemljo. Tedaj si je privila psa k nogam in se zjokala na temnem, kodrastem hrbtu. »Rahun, moj Rahun! Glej, srca nima in trpi!« mu je potožila.

Poizvedovanja

Dve pliščasti preprogi (tekači 75×4.5 m) sta mi padli z voza v petek, 20. t. m., zjutraj od Litijske ceste 53 do Pred škofijo 16. Najditelja vljudno prosim, da preprogi vrne proti nagradi. Naslov mu pove uprava »Slovenca«.

Aktovko s kanglico in steklenička je nekdo pozabil pri tvrdki Šumi, Gradišče 9, kjer jo dotični lahko dobi nazaj.

Našla se je manjša vsota denarja. Dobi se Križevniška 2, Zabukovec.

Iz Novega mesta

Opozorilo. Naznanjamo, da je naš potovalni zavarovalni zastopnik g. Natek Franjo, Novo mesto, zapustil svojo službo pri našem zavodu. Vsled tega nima pravice niti sklepati za naš zavod zavarovanja, niti inkasirati premij. »Slavija«, zavarovalna banka.

Z Gorenjskega

V Podbrezjah je dne 9. avgusta v visoki starosti 80 let umrl tamkajšnji cerkovnik Ignacij Zupan. Prav od otroških let je opravljal službo cerkovnika in vse svoje življenje je posvetil skrbi za farno cerkev in za podružnico Žalostne Matere božje na Tabru. Bil je cerkovnik starega kova, pozoren na vsako malenkost, ki se je tikala cerkve. Svojski je bil njegov drsajoč korak, svojsko njegovo zvončkanje, ko je spremljal sv. Popotnico in svojski način njegove glasne molitve v cerkvi ali pri bolnikih. Pri pogrebu so se pevci v cerkvi in na grobu poslovili od njega z ganljivim petjem in g. župnik iz Kranja se je v lepem govoru prisrčno poslovil od njega. Rajni zapušča 4 sinove in 3 hčere. Naj se odpočije pri Bogu! Sv. maša za rajnega bo v soboto, 28. avgusta, ob 6 v cerkvi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Na Gelniku je umrl 13. avgusta po kratki in hudi bolezni g. Stanko Kastelic, elektromonter. Pokopan je bil v Št. Vidu dne 15. avgusta. Zapušča žalujočo soprogo s sinčkom. Naj v miru počiva!

Šport

Spet je padel Haeggov rekord!

Na izvrstnem tekališču v Gothenburgu je odvzel popularni švedski učitelj Arne Andersson že drugi rekord svojemu rojaku Gundarju Haeggu. Štirje tedni so potekli od tega, ko smo poročali, da je padla prva Haeggova znamka v teku na 1 miljo. Haegg je namreč na gostovanju v Ameriki, doma pa se je med tem razvil Andersson v tekača, ki ga na krajših progah že nadkriljuje. Tako je padla v torek tudi druga Haeggova znamka: svetovni rekord v teku na 1500 m. Postavil ga je Andersson s časom 3 min 45 sek. Tekom zadnjih let se je vzpenjal rekord na tej progi takole: l. 1941 in 1942 ga je povišal Haegg na 3:47.6, odnosno na 3:45.8 min, zdaj pa ga je prekosil Andersson kar za 8 des. sekunde. Kljub temu še ne vemo, kdo je hitrejši. Haegg namreč doslej še ni bil premagan, pač pa mu preti kaj takega, ko se bo vrnil z gostovanja in ko bo prvič nastopil proti Anderssonu. Na Švedskem je že zdaj izredno veliko zanimanja za to srečanje.

Športni drobiž

Iz hrvatskega plavalnega športa. Hrvaška dekleta so gostovala nedavno v Bratislavi na Slovaškem na mednarodnem plavalnem dvoboju. Izid je bil prav tesen 32 : 32. Ob tej priliki je postavila Zagrebčanka Mira Kopres nov državni rekord v prsnem plavanju na 200 m s časom 3:16.7 min. — Med moškimi pa je Miloslavič še vedno brez konkurence. Ko so se spet pomerili hrvatski plavalci med seboj — tokrat v plavalnem bazenu H. Š. K. Zagreba — je dosegel Miloslavič kar tri prva mesta. Dosegel je naslednje znamke: 100 m prosto 1:01.4 min., 200 m prosto 2:21.4 min., 100 m hrbtno 1:15.6 minute.

Madžarski plavalec Tatos je dokazal, da je trenutno najhitrejši tudi na progi 1500 m. Pri državnem prvenstvu si je priboril naslov prvaka s prav dobrim časom 19 min. 53.6 sek. Omembe vredna je tudi znamka, ki jo je dosegel Nemeth v prsnem plavanju na 200 m 2:48.4 min.

Naročite se

na slovensko poljudno znanstveno zbirko **»SVET«**

ki bo začela izhajati s 1. septembrom!

Za naročnike bodo knjige le po **20 lir.** Mesečno izide po ena knjiga. V programu so naslednja izvirna in prirejena dela:

Denar — dr. Vladimir Murko.
Kako si pridobim prijateljev — Carnegie.
Ladje — po v. Loonu.
Egipt I. in II. del — dr. Valter Bohinec.
Mehanika vsakdanjega življenja — dr. Anton Kuhelj
S premogom in rudami po svetu in zgodovini - po Semjonovu.
Sprehodi po nebu — spisal ravnatelj Pavel Kunaver.
Slogi v stavbarstvu — univ. prof. Fr. Stele.
923 m pod morsko gladino — po Beebu.
Čuda živalskega sveta — po R. H. France-ju.
Zgodbe matere zemlje — J. Hafner.
Čudežna drevesa — Marijan Juvan.
Slovenske starosvetnosti — dr. Fran Kotnik.
Naš vsakdanji kruh — po Semjonovu.

Knjige bodo bogato ilustrirane, tiskane na gladkem, satiniranem papirju. Na težjem papirju tiskane knjige bodo vezane v polplatno in bodo za naročnike po 35 lir. Naročnike sprejema LJUDSKA KNJIGARNA in uprava „SVETA" v Kopitarjevi 6.

Tako poceni in tako izbranih knjig poljudnoznanstvene vsebine Slovenci še nismo imeli. Zato naj se vsakdo naroči na to našo novo knjižno zbirko!

... umetnikov sta nastopila J. Gregorc in Karlo Rupel poleg odličnega gosta G. Ciompija. Umetniško dovršen večer nam je pripravil čelist Ant. Janigro. *Orgelsko umetnost* je pa zastopal pri nas dobro znani Matthey Ulisse z orgelskim koncertom v stolnici. Ob tej priliki naj omenim menda edini *cerkveni koncert* v tej sezoni (če izvzamemo Tomčev »Križev pot«), ki so ga priredili sopranistka Nuša Kristanova, baritonist Tone Petrovčič in pri orglah fr. Kanizij Fricelj. Ravno tako je bil osamljen *zborovski koncert,* ki ga je izvajal »Ljubljanski Zvon« pod vodstvom Dore Matula. Da dopolnimo pregled, omenimo še nastop tenorista Miloša Brišnika in pevski koncert, na katerem je nastopila dvojica Ada Auersperg in Tibor Egressy. V vrsto solističnih koncertov bi lahko šteli tudi *skladateljski večer* Saše Šantla ob priliki njegove 60-letnice; na sporedu so bile razen nekaterih mladinskih zborov, ki jih je izvajal šolski zbor Glasbene Matice pod Poličevim vodstvom, solistične skladbe za sopran, klavir, violino in violo.

Pregled ne bi bil popoln, ako ne bi imeli v razvidu tistih koncertantov, ki se na *produkcijah raznih glasbenih šol* šele vključujejo v naše koncertno življenje. Tako so bili prav dovršeni in že na lepi umetniški višini nastopi gojencev Glasbene akademije; na drugem sta si pa razdelili umetniško delo violinistka Stanič Jelka in sopranistka Nada Stritarjeva. Nastopili so tudi gojenci in gojenke igralskega oddelka Glasbene akademije; oddelek vodi režiser Ciril Debevec. Še številnejše so bile produkcije šole Glasbene Matice; bilo jih je preko deset; na njih so nastopali tudi najmlajši, od katerih pa mnogi že na tej stopnji dajo slutiti, da nam zori v njih upapoln glasbeni naraščaj. Isto velja tudi za produkcijo železničarske glasbene šole »Sloga«, ki je na sedmih nastopih pokazala uspehe svojega dela; na eni teh produkcij so nastopili tudi gojenci operne šole, ki jo vodi ga. Pavla Lovšetova.

Vseh teh raznovrstnih glasbenih nastopov se je občinstvo udeleževalo z nenavadnim zanimanjem. S tem je dalo priznanje nastopajočim umetnikom in koncertantom, pa tudi tistim, ki so te koncerte zamislili in jih organizatorično izpeljali.

M. Tome.

Še ena žetev

Še ena imenska bilanca v smislu zadnje gledališke, kakor smo jo prinesli v eni prejšnjih številk. Je to smiselni stavek iz **naslovov knjig letošnjega letnika »Slovenčeve« knjižnice,** pri čemer moramo vedeti, da tri knjige še izidejo: namreč **Šalijeva** antologija najlepših slovenskih pripovednih pesmi **Peli so jih mati moja, Kellerjeva** povest **Moj jaz na oddihu** ter nagradna knjiga, roman **Trije bratje.**

Takole bi se dala ta žetev povezati v snopič:

»**Naš Rod,** to je **Ljudje ob Krki** in oni, ki imajo svoj **Dom med goricami,** stoji kot **Hrast** in bolj ceni **Pohorske pravljice,** ki **Peli so jih mati moja. Pravljice Božene Němcove** in **Ukrajinske povesti** kot vse **Zlatarjevo zlato.** Njegov simbol je **Martin Krpan** in ne kako ponižno **Dekle z Možčevja,** slavna **Roža sveta** ali celo kaka **Pustolovka — Lorna Doone;** kajti mi smo **Demokrati** in **Srce in kri** se ne menita za **Maščevanje** svete reke, ki ga oznanjata kak **Neznani učenec** ali **Začarani romar,** temveč si pri nas vsak **Sam** ustvarja **Veselja dom,** ki mu ga ožarja **Sonce v senci,** pa mu ga požlahtnjata **Naš Buček, Postružka** in **Golobček.** Včasih sicer kot **Blisk** pridrve med nas **Jezdeci škrlatne kadulje** ali **Argonavti,** čeprav so dolga njihova **Pota** in **zapreke** velike, a naša ljubezen, močna kot **Ljubezen kraljične Sofije,** velika kot gora **Pilatus,** vse premaga. Kako — to pa ostane **Pesnikova skrivnost.** — Kaj je to? To je **žetev,** ki so jo z veseljem pospravili moji **Trije bratje,** še bolj pa **Moj jaz na oddihu,** kajti pravi resnični oddih mi je bilo branje — **II. letnika »Slovenčeve« knjižnice.**«

Križanka št. 101

Vodoravno: 1. del struge, 7. ljubkost, 13. začimba, 16. Chateaubrianova povest, 17. svetopisemsko mesto, 18. del ograje, 19. indijanska lovilna priprava, 20. mrčes, 21. nabreklo govorjenje, 22. dejanje (tujka), 23. sveta posoda, 24. skrivanje, 25. jed, 27. kolesce, 29. cerkveno prekletstvo, 31. povest Mihaelisove in Meškova drama, 33. mesto v Italiji, 34. živilo, 35. gomila, 36. mesto v Grčiji, 37. Stritarjeva zbirka, 38. napaka, 39. država v Aziji, 40. italijanski kipar, 41. slovenski književnik.

Navpično: 1. jestvina, 2. Odisejeva domovina, 3. lovilna priprava, 4. vrsta zemlje, 5. prebivalec Nazareta, 6. nauk o raztelesenju, 7. žensko ime, 8. turški državni poglavar, 9. zveza (tujka), 10. vrba, 11. protežiranje sorodnikov, 12. reka v Združenih državah, 13. denar, 14. kraj na Koroškem, 15. pleme (tujka), 23. prevleka, 24. iniciativa, 26. grad na Gorenjskem, 27. mesto v Rusiji, 28. umetnik, 30. del tkanine, 31. moško ime, 32. posoda, 33. vodna žival, 34. tatarski poglavar, 35. preprosto orožje.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 100

Vodoravno: 1. domena, 7. porcka, 13. rum, 16. opera, 17. doba, 18. kal, 19. Ada, 21. poleno, 22. Tibet, 24. akut, 25. enota, 26. les, 28. ime, 29 naziv, 30. iver, 32. Ihan, 34. um, 35. sraka, 38. silo, 40. Šumava, 42. tolar, 43 učilo, 45. Miiet, 46. Oberon, 48. Atenec, 49. Edi, 50. kamen, 51. ara, 52. gon, 53. atek.

Navpično: 1. Dolan, 2. opeka, 3. Metuzalem, 4. Erotika, 5. napev, 6. Adonis, 7. polovičar, 8. obet, 9. ranar, 10. okoliš, 11. katehumen, 12. ali, 13. rabi, 14. ud, 15. matematik, 23. emu, 27. samica, 31. elita, 33. nalet, 35. stok, 36. roba, 37. Aron, 39. Oleg, 41. Vede, 43. Una, 44. ono, 47. re.

MALI OGLASI

Službe dobe

DEKLE
pridno, pošteno, ki ima veselje do otrok z znanjem kuhanja dobi mesto pri boljši družini. Hrana dobra, plača po dogovoru. Naslov v upr. »Slov.« pod 5715.

TRGOVSKA
pomočnica za Ljubljano, manufakturne stroke se sprejme. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Zanesljivost« št. 5669.

ZASTOPNIKE-CE
za vse kraje Ljubljanske pokrajine sprejme Foto-Bem atelje za fotografsko povečanje slik, Ljubljana, Wolfova št. 6. (a

PLETILJO
izurjeno, sprejmem takoj v stalno službo. — Cilka Zajc, Jarška cesta 23.

SLUŽKINJO
starejšo, pošteno, sprejmem takoj. — Naslov v upravi »Slov.« pod 5781.

MLINARJA
samskega, iščem k mlinu na 2 kamna. Kavčnik Ivan, Podpeč št. 18, p Preserje. (b

SLUŽKINJO
pridno in pošteno sprejme tričlanska družina. Predjamska 28, Rožna dolina. (b

SLUŽKINJO
za vsa hišna dela iščem. Vprašati: Sv. Petra cesta 34 od 4—7. (b

ZDRAVO DEKLE
spretno za vsa hišna dela sprejmem v dvočlansko družino. Naslov v upr. »Slov.« pod 5818.

Službe iščelo

KMEČKO DEKLE
vajeno vsakega dela, želi spremeniti službo na posestvo v okolico Ljubljane. Pismene ponudbe je poslati na naslov: Jagode Ivana, mlekarna, Gregorčičeva št. 4, Ljubljana. (b

ABITURIENT
klasične gimnazije išče kakršno koli primerno zaposlitev. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5849.

Vajenci

VAJENCA
za pleskarsko in slikarsko obrt — sprejmem. Jelčič Angelo, Galetova ulica 11. (v

VAJENCA
za soboslikarsko in pleskarsko obrt — sprejmem. Ernest Remžgar, Kolodvorska ulica 18, Ljubljana. (v

UČENKA
zelo marljiva in sposobna, dobi namestitev. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5817. (u

VAJENCA
mizarskega, sprejmem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5843. (v

VAJENCA
mizarskega, sprejme takoj mizarstvo Potočnik, Gnidovčeva 5, poleg šole ob Šmartinski cesti (Sv. Križ). (v

Stanovanja iščelo

STANOVANJE
dvosobno, zračno in sončno, s kuhinjo iščejo štirje bratje in sestre. Starost od 16 do 21 let. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5643. (c

Stanovanja oddalo

ZAMENJAM
stanovanje s kabinetom, moderno, z vsemi udobnostmi v novi hiši sredi mesta z ravno takim ali večjim izven centra ali na periferiji. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Selitev takoj« št. 5773. (č

STANOVANJE
1-sobno, zamenjam za istotakšno. Pismene ponudbe upr. »Slov.« pod »Dve osebi« št. 5787. (č

Prodamo

BREZOVE METLE
držaje za lopate in omela itd. dobite pri »Gospodarski zvezi«, Bleiweisova cesta 29 in Maistrova 10.

PEGE IN LISAJ
vam zanesljivo odstrani ALBA krema. — Drogerija Kanc, Židovska 1.

MRČES
(uši, stenice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s TOXIN praškom. Drogerija Kanc, Židovska 1.

Premog
DRVA
I. POGAČNIK
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 5
Telefon št. 20-59

JEDILNICE,
spalnice, kuhinje s polno garancijo naprodaj. Medvedova 28, pri šišenskem kolodvoru. Odprto ob torkih, četrtkih in sobotah od 3 do 6. Telefon 37-70. i

VRTNE STOLE
zložljive, gostilniške, nove, proda Tribuč, Sodarska 2, nad cerkvijo sv. Florijana. i

PRODAM
male sodčke, uporabne za zelje, repo in podobno. — Istotam prodam velike sode po 700 litrov po izredno nizki ceni. Gerovac, Kolodvorska 8.

ŠTEDILNIK
kompletno železje za vzidati, 2 in pol plošči, 21 col, desni, popolnoma nov, prodam. Rožna dolina cesta V-4. (i

VOLNENO BLAGO
fino, za damski kostim ali plašč prodam. Sv. Petra c. 14, dvorišče I. (i

VOZ (DIRO)
na gumi kolesih, 3 in pol tone nosilnosti, prodam. - Ogleda se: Ljubljana, Dolenjska c. št. 48 c. (i

MODROCE
patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni
RUDOLF RADOVAN
tapetnik
LJUBLJANA
Mestni trg Štev. 18

NAPRODAJ
več praktičnih in modernih otroških postelj in »stoj« - kakor tudi dve stari kuhinjski kredenci. Ogleda se od 3.—5. ure, Bežigrad št. 6. i

ROČNI VOZIČEK
na 4 kolesih, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod 5823.

OTR. VOZIČEK
globok, svetle barve, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5783.

LAHEK VOZIČEK
enovprežni, prodam. Jager Jožefa, Bizovik 69, p. Dobrunje. (i

OTR. VOZIČEK
skoraj nov, prodam za 800 lir. Naslov v upravi »Slovenca« št. 5785. (i

PREPROGA
bosanska ca 3x2 m in 2 predpostelji-nka, skoraj novo — prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5795. (i

LANDOLET
malo rabljen, za 4 osebe, osi na olje, prodam zaradi pomanjkanja prostora za 5000 lir. V zalogi imam zapravljivčke, zamenjam tudi za kolarski les. Terlep Matija, Jernejeva cesta 9, Šiška. (i

ŠIVALNI STROJ
znamke Jax v dobrem stanju, dve stranski svetilki in en luster (lestenec) — koncertne citre, plav damski kostum, moško obleko in šivalni stroj na ročni pogon zelo poceni prodam. Kamniška 13.

RJUHE
skoraj nove, damske čevlje in drugo, prodam. Rimska cesta 7, drugo nadstr. vrata 12.

OTR. VOZIČEK
avtomodel z roleto, zelo lep, 1550 lir; nova košara za dojenčka 250 lir — nov električni likalnik 150 lir prodam. Zorec, Marenčičeva 3, Moste. (i

PREMOG
drva in žaganje — prodam. — Rudolf Jereb, trgovina — Campova 8, telefon 24-76. (i

SODAVIČARJI POZOR!
Večjo množino steklenic za oranžado in stroj za izdelovanje sode in oranžade prodamo. Interesenti pošljite ponudbe v upravo »Slov.« pod značko »Tovarna oranžade« št. 5809. (i

GRAMOFON
»Columbia«, kovčeg s 30 ploščami, zelo dober, ugodno prodam. Rožna ulica 29-II. (g

Sobe oddajo

LEPO SOBO
strogo separirano, takoj oddam. Florjanska ulica št. 31, Zalokar. (s

SOBA
s strogo ločenim vhodom, zelo primerna za pisarno, se odda prazna ali opremljena. Naslov v upravi »Slovenca« pod 5753. (s

ČEDNO SOBICO
oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5816. (s

Kolesa

RAZPRODAJAMO
zelo poceni moška in ženska kolesa najboljših znamk. Gasogeno - Merkur, Puharjeva ulica 6, telefon 29-27. oo

VEČ TRICIKLJEV
različnih velikosti, tudi nekaj rabljenih na zalogi po zelo nizki ceni. — Gasogeno - Merkur, Puharjeva št. 6, telefon 29-27. (oo

Poizvedbe

TISTO OSEBO,
ki je v četrtek pred peto pri Sv. Krištofu pobrala zavitek z zračnico, prosim, naj jo proti nagradi vrne. — Logar, Sv. Petra cesta 33.

Kupimo

STARO LITINO
(Gusseisen) kupim po najvišji ceni — kakor tudi eno pogonsko kolo k brusu (švungrad). Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Litina« 5732. (k

MANJŠO PEČ
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Peč« 5653. (k

BOE
lisičje in dihurjeve, nove in stare, stare in nove usnjate kovčege in aktovke, ter dobro ohranjene polhove čepice, dalje čebelni vosek, domačo šetino, zajčje kože, tudi letne polhove kože, surove in že strojene ter vse kože od divjačine in nogometne žoge in duše kupuje trgovina ZDRAVIČ, Ljubljana, Stari trg št. 30. (k

ČRESLO
ježice in kostanjev les, vsako količino, kupuje usnjarna Lavrič, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 1.

RJUHE
flanelaste, še v dobrem stanju, kupim 4 do 6 kom. Naslov v upravi »Slov.« pod 5772.

GOSTILN. PRTE
in servete, dobro ohranjene, tudi nove, kupim. Plačam po dogovoru. Šulek, Slomškova 9-I.

Buchbergerjev LEXIKON
für Theologie und Kirche, če mogoče vezan, kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod 5744.

STARO ŽIMO
kupimo, plačamo po kvaliteti od 30 do 50 lir za kg. Trgovina »Ogled« Mestni trg št. 3 (vhod skozi vežo).

Kupim dobro ohranjen
STOLČEK-MIZICO
za otroka. Naslov in ceno prosim javiti upravi »Slov.« pod št. 5806. (k

PISALNO MIZO
hrastovo, dobro ohranjeno, kupimo. Ponudbe na Glasbeno Matico, Ljubljana. (k

OMARO
trodelno, zložljivo, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Omara« 5800.

STARE OBLEKE
(moške), čevlje, perilo, pohištvo itd. stalno kupuje: Alojzija DRAME, Ljubljana, Gallusovo nabrežje 29.

KUPIM
kakšen lep dragocen izdelek, primeren za darilo. - Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Gotovina« 5812. (k

STARE OMARE
modroce, odeje, postelje, knjige »Magazin«, razne obleke in vse drugo stalno kupuje Golob Marija, Gallusovo nabrežje 29.

PLAČAMO
zelo dobro za stare bicikije, bicikeljgume, motorna kolesa ter gume za motorna kolesa. — Gasogeno - Merkur, Puharjeva ul. 6, telefon 29-27. (k

Kontax, Rolleflex ali slično, kupimo. Gasogeno Merkur, Gasogeno - Merkur, Puharjeva ulica 6, telefon 29-27. k

Ženitbe

OBRTNICA
želi znanja zaradi ženitve s starejšim gospodom nad 40 let. Resne ponudbe upravi »Slovenca« pod »Jesen« 5797.

Posestva

STAVBIŠČA
ob Bleiweisovi, Vilharjevi, Podmilščakovi in Strelijski ulici ter na Viču naprodaj pod ugodnimi pogoji. Posredovalci izključeni. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Lepa lega št. 5702.

PALAČA
v centru naprodaj. Dobra investicija. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Breg« št. 5703. (p

HIŠA
s trgovskimi lokali in stanovanji ter z obsežnim zemljiščem v Dev. Mar. v Polju se proda. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dobra investicija« 5704.

STROGI CENTER
Parcela za zgradbo v strnjenem sistemu naprodaj. Posredovalci izključeni. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prometna točka« št. 5705.

HIŠE, PARCELE
v centru in na periferiji, prodam. - Parcele od 35.000 lir naprej. Realitetna pisarna Zajec Andrej, Tavčarjeva 10, telefon 34—65. (p

HIŠO
z lepim vrtom in vsem komfortom ugodno proda Globus, Petrarcova 26.

TRAVNIK
v izmeri ca 5000 m², izven bloka, prodam. Poizvedbe: »Globus«, Petrarcova 26-I. (p

Razno

Pozor stavbeniki in hišni posestniki!
Dobavljam, polagam in siružim stare PARKETE
JOSIP BRLEC
Ljubljana
KOLODVORSKA 28

SLIKE ZA
legitimacije, »Lasciapassare«, tudi po starih slikah izvršuje najhitreje HIBŠER HUGON, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25. Naročila sprejema tudi po pošti!

STAMPILJE
ETIKETE
GRAVER
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA FRANČIŠKANSKA 18
NOVI NASLOV:
Frančiškanska 3
Telefon 45-13

SLIKE ZA
legitimacije najhitreje, »Leica« filmanje na domu in v atelju ter vsa v fotografsko stroko spadajoča dela izvršuje solidno in po zmernih cenah FOTO - GRAD, Ljubljana, Miklošičeva 20 - nasproti sodišča.

Tel. 40 88
DRVA
PREMOG
GOMBAČ
GLEDALIŠKA 14

Denar

O POSOJILIH
na hiše in posestva dobite informacije: Ljubljana, Beethovnova 15-II, levo pri »Jugo-kredit«.

Pohištvo

Dobro ohranjene
SPALNICE
otroške postelje ter razno snažno pohištvo, dobite po ugodni ceni v trgovini »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo.) (s

SPALNICO
moderno, rabljeno, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Dobro ohranjena« št. 5740. (s

Kurivo

DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA CESTA

Šiv. stroji

SINGERJEV
stroj, nov, v omari (Kabinet) prodam. Na ogled je pri tvrdki Ivan Jax in sin, Bleiweisova 36.

ŠIVALNI STROJ
pogrezljiv, skoraj nov, šiva naprej in nazaj, prodam. Novi trg 5-II des.

ŠIVALNE STROJE
vseh vrst kupimo, plačamo dobro. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

ORIG. SINGER
krojaški stroj, skoraj nov, šiva naprej in nazaj, proda hišnica Pred Škofijo 19.

»SINGER«
šivalni stroj, dobro ohranjen, za domačo porabo, prodam za 1.800 lir. Pred Škofijo 19.

ŠIVALNI STROJ
»Singer« (damski), dobro ohranjen — prodam za 5200 L. Polzve se: Cesta v Mestni log 1.

Živali

KUNCI
plemenski srebrci naprodaj: Wolfova ulica 4-II. (j

KRAVO
za zakol, težko ca. 500 kg, želim zamenjati za kravo mlekarico. Ponudbe na N. Marn, Ljubljana, Tržaška cesta 75. (j

MLADO KRAVO
dobro mlekarico s teličkom, kupim. - Ljubljana, Štepanjska cesta 1. (j

GOLOBE
florentince, prodam. Štepanjska c. št. 1, Ljubljana.

Pouk

ŠESTOŠOLEC
poučuje jezike, matematiko in druge predmete za popravne izpite. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Uspeh jamčen« št. 5763.

Harmonikarski TEČAJ
S 1. sept. pričnemo s harmonikarskim tečajem! — Starši pohitite z vpisovanjem. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5778. (g

Posameznike ali skupine
POUČUJEM
italijanščino, nemščino, angleščino, stenografijo, korespondenco. Honorar ugoden. Vrhovčeva 12, visoko pritličje, levo (pri Taboru). (u

Objave

Vse denarne in trgovske posle
izvršim hitro in točno.
Obrnite se na
RUDOLF ŽORE
Gledališka ulica št. 12
Telefon 38-10

TEL. **KINO MATICA** 22-41
Ljubezenska drama slavne pevke in letalskega častnika. Prepričljiva moderna vsebina, lepe pesmi in velike plesne revije
»Velika ljubezen«
V glavnih vlogah trije ljubljenci občinstva: Zarah Leander, Viktor Staal, Paul Hörbiger.
PREDSTAVE ob 16.30 in 19, v nedeljo ob 10.30, 15, 17 in 19!

TEL. **KINO SLOGA** 27-30
ERMETE ZACCONI
eden izmed največjih filmskih umetnikov v svojem najboljšem delu
»Don Bounaparte«
z Oretta Fiume, Osvaldo Valenti, Mino Doro!
Film nagrajen na mednarodni razstavi v Venediji! Poleg filma še dokumentarij: EN DAN V LJUBLJANI.
PREDSTAVE ob 14, 16, 18.

TEL. **KINO UNION** 22-21
Sijajna burka, ki bo izzvala burjo prisrčnega smeha
MACARIO
»Dečko z Zapada«
Tajni ljubavni sestanki s hčerko svojega dednega sovražnika. Ugrabljen od roparjev, mučen in v zadnjem hipu pomotoma rešen. Junak dneva, ki z zvijačo premaga vse nasprotnike in doseže zaželeno spravo.
Predstave: 10.30, 15.30, 17.30, 19.30!

KINO KODELJEVO
telefon 41-64
Tajinstvena ljubavna drama iz sodobnega življenja
»Molčeča usta«
Fosco Giachetti — Anette Bach
Andrea Checchi
Za dodatek zelo zabaven film z odličnimi francoskimi igralci
»Pod pariškimi mostovi«
Michel Simon, Jean Pierre Aumont
Predstave: nedelja ob 14.30 in 17.30; delavnik ob 18.

IZDELOVALNICA HARMONIK

FLEISS JOSIP
LJUBLJANA, BLEIWEISOVA 35
(BIVŠE STROJNE TOVARNE)
Vam nudi veliko izbiro
PIANO IN DIATONIČNIH HARMONIK

Avto-motor

»FIAT« 503
poltovorni, v dobrem stanju, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod 5761. (f

2 DKW MOTORJA
najnovejša modela, v odličnem stanju, zelo ugodno naprodaj. — Gasogeno-Merkur, Puharjeva št. 6, tel. 29-27. (f

Filatelija

FILATELISTI!
Ugoden nakup raznih filatelističnih novosti: znamk, filatelistične literature, katalogov in »JOL«-albumov itd. dobite pri filateliji Mladinske založbe, v Ljubljani, Stari trg št. 30.

Črno na belem

Pred 100 leti so odprli prvo tvornico za jeklena pisalna peresa in sicer na Dunaju. Pri tem se moramo vprašati, ali in v kakšni meri še živi to pero, ki je takrat v množicah planilo v svet? Jeklenо pero je nadomestilo gosje pero in takrat so se oglasili vsi tisti, ki so bili zaverovani v lepopis, češ da bo jekleno pero pokvarilo pisavo. Vendar se je dalo z jeklenim peresom še lepše pisati ko z gosjim. Zdaj sta na svetu polnilno pero in pisalni stroj in zavzemata svoje mesto z brezbrižnostjo novih rodov, ne meneč se za to, da je lepih pisav zdaj konec. Za počasno pojemanje lepopisne umetnosti so odgovorni pač isti elementi, ki so povzročili, da so na svetu potrebna hitrejša in bolj praktična sredstva za pisanje.

Pošiljke iz Italije
v Ljubljansko pokrajino
Vam najhitreje in najceneje dostavi mednarodna transportna tvrdka
Marchesi Lombarda s. a.
MILANO, Via Arnaldo da Brescia 8
Enkrat tedensko zbirni vagon
Milano — Ljubljana
Strokovna carinska služba na vseh obmejnih postajah — tudi v inozemstvu
Zastopstvo v Ljubljani:
RAJKO TURK, Vilharjeva 33

DOBAVLJA IN POLAGA NOVE STRUŽI, VOŠČI, LIKA STARE
PARKETE
BOKAL ANTON
RESLJEVA 23 – TEL 35-56

Zahvala

Za vse dokaze sožalja in tolažbe ob težki in nenadomestljivi izgubi naše ljubljene soproge, zlate mamice, sestre, tete in svakinje, gospe

Albine Šoss roj. Lazar

soproge elektromonterja drž. žel.

kakor za poklonjene prekrasne vence in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebna zahvala bodi izrečena čč. duhovščini, g. dr. Rakovcu, ki je blagi pokojnici v njeni težki bolezni nudil vse svoje zdravniško izkustvo in ji lajšal njeno trpljenje, gg. pevcem za ganljivo žalno petje in mnogoštevilnim udeležencem pogreba, ki so našo nepozabno pokojnico spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.
Vsem in vsakemu prisrčna hvala.
Sv. maša zadušnica bo brana v petek, 27. avgusta 1943, ob 7 v župnijski cerkvi Sv. Jakoba.
Ljubljana, 19. avgusta 1943.
Žalujoči ostali

Po težki in dolgotrajni bolezni nas je danes za vedno zapustila v 74. letu starosti naša dobra in srčno ljubljena žena, mama, stara mama, tašča in teta, gospa

Marija Repovž roj. Marn

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 22. avgusta 1943 ob 5 popoldne iz kapelice sv. Andreja na Žalah k Sv. Križu.
Ljubljana, Zagreb, dne 20. avgusta 1943.
Žalujoči: **Jernej**, mož; **Leopold**, sin; **Marija** por. **Kernc**, hči in ostalo sorodstvo.

MOLITEV NA GORI

9 Vinko Beličič Novela

Zasmejal se je in sedel. Ko je bil tudi sam ovenčan, je dvignil kraljico Ditko v naročje — bil je resnično kralj tiste otaviške brežine!

»Kralj in kraljica! Kralj in kraljica!« so vpili otroci in poskakovali, prekucevali se in lovili ko živo srebro.

»Pojdete z mano, da vam dam papirja?«

»Gremo! Gremo!«

»Pisanega papirja za rože, za pisma, za na steno — boste videli, kakšnega imam!«

Ko so se malo umirili in je kraljičino krono nosila Malči, se je Janko ozrl proti nebu. Po sinjini je hitel bel oblaček. Posluhnil je: da, nekje blizu je pel kos. Tam doli pod trtji pa je drdral večerni vlak proti Ljubljani.

Kako ti je, Mojca, v tej minuti?

Zavel je veter in Janka so obsipali beli lističi z bližnje črešnje drobnice.

V

»Bog te sprimi, Mojca!«

Vesela in nasmejana sta se držala za roke na belem sončnem peronu semiške postaje, medtem ko je jutranji vlak počasi odpeljal dalje, se skril in utihnil med trtji.

Mojca je bila v sivi izletni obleki, ogrnjena s plaščem, v poltežkih čevljih, razkrita. Janko jo je gledal in vzkliknil:

»Lepa si, da mi je nerodno ob tebi!«

»Ne sodi po zunanjosti, Janko!« je dobrovoljno odvrnila.

»Tudi po duši moraš biti lepa, to se ti vidi v očeh.«

»Tega ti ne moreš vedeti, zakaj oči so dostikrat varljive in joj mu, ki se nanje zanese!«

Nasmehnil se je in okrenil glavo proti strmemu hribu onkraj postaje.

»Pojdiva torej, kamor sva si oba zaželela,« je dejal, prevzet spričo njenega odgovora.

Prijela ga je za roko in šel je ko otrok ob njej. Čutil se je slabotnega, nerodnega in nevrednega, a si ni mogel pomagati. Mojčina duševna moč in bližina sta ga prevzemali in opajali ko pomladno sonce. To bo počasi prešlo, si je govoril, in tudi jaz bom močan in velik ob njej. Ni pa vedel, po kateri poti bo dosegel to notranjo moč in veličino.

Šla sta po strmi stezi med vinogradi in se razgovarjala o velikonočnih dnevih, ki sta jih preživela daleč drug od drugega. Pot navkreber ju je upehala, ustavila sta se in se obrnila.

»Oh, kako sijajen razgled!« se je zadivila Mojca.

Pred njima se je razgrinjal severni ravninski del deželice ob Kolpi, potopljen v žolto luč zgodnjega dopoldneva. Njive in vasice, steljniki in smrekove loze, bele lise cvetočega drevja — vse je bilo tako lepo, da sta njuni srci ganjeno utripali v sreči in pokoju.

»Zrak je čist, Mojca, imela bova krasen dan.«

Bližnjica ju je peljala po visoki ravnici, med grmovjem, med belim cvetjem podlesnih vetrnic. Dospela sta na cesto, ki se je polahko vzpenjala v širne, samotne gozdove. Nad njima je krožil kragulj in pivkal.

»Da sva dve ptici, pa bi bilo po naju,« se je nasmehnila Mojca.

»Dve majhni ptici,« je popravil Janko. »Težko mora biti umreti tik pred polnim življenjem, ne? Tedaj, ko si bitje v sladki ljubezni znaša gnezdo!«

»Duševna smrt je pa še mnogo hujša od telesne.«

Iznenaden se je ustavil in jo pogledal.

»Na kaj misliš? Saj ne govoriva o duševni smrti.«

»Seveda ne,« se je obrnila k njemu in ga prijela za obe roki, »če imava v mislih ptice. Ljudje pa, ki si v enaki sladki ljubezni znašajo gnezdo, lahko tudi duševno umro.«

»No,« jo je Janko z nasmehom zavrnil, »na tako lep dan ne bova govorila o smrti, o nikakršni, saj vse kipi v življenju krog in krog, in tudi v nama.«

»Prav imaš,« je rekla, »sicer pa je smrt navadno tem dlje od tebe, čim več nanjo misliš in o njej govoriš.«

Smolnato brstje je dehtelo z obeh strani ceste, samotne ptice so se oglašale iz goščav, jutranje sence pa so se krajšale. Kočevski vasi Kleč in Škrilj sta pustila za sabo, ozirala sta se po strmem pobočju in sivi cerkvici, ki je tiha in ljubka strmela iz gozda pod vrhom, kakor ne bi bila mogla verjeti, da je dolge zime in velike zapuščenosti tudi na tisti visočini že konec.

»Kmalu bova v kraljestvu mahu in polhov, divjih prašičev in medvedov. K Svetemu Frančišku hodijo procesije za dobro letino. Kaj bova pa midva prosila?«

Mojca je malo pomislila, potem pa važno in počasi odgovorila:

»Molila bova, da bi ostala dobra človeka.«

»Dobra človeka, drug last drugega!« je dopolnil.

»Še prej pa, ko bova zgoraj,« je rekla, »naju čaka huda strmina, kot vidim.«

»Res, nad Planino je še dobre pol ure naporne hoje tako navkreber, da se človek s koleni zadeva v brado.«

Na Planini nista videla še nobenega cvetja, samo bele slive so se komaj dobro napele.

Opirajoč se na palice, sta se višala po hudi strmini, se nekajkrat ustavila, da se oddahneta in obrišeta znoj. Cerkvica, skrita v drevju, ni bila več daleč.

»Mojca,« je rekel Janko, obstal in ji položil roke na rame, »ali čutiš, kako sva zdaj v tej tišini in samoti še bolj povezana v eno?«

Mirno in vprašujoče ga je gledala, hladna v svoji lepoti, kakor da bi ji v žilah ne krožila kri zdravega dvajsetletnega dekleta.

Položil ji je drhteče roke na prsi — ni se odmaknila. Vztrepetal ji je obraz in za trenutek je povesila oči.

»Moja zlata deklica!« je šepnil in stopil čisto k njej.

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič